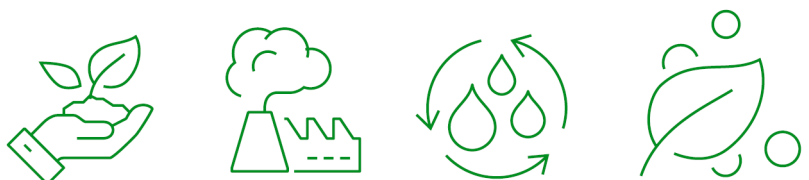

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE

dla terenu przeznaczonego pod budowę
gazociągu wysokiego ciśnienia relacji
Latkowo – Wrzosa na terenie gminy Żnin

Opracowanie ekofizjograficzne
podstawowe
dla terenu przeznaczonego pod budowę
gazociągu wysokiego ciśnienia relacji
Łatkowo – Wrzosa
na terenie gminy Żnin

Autorka opracowania:
Maria Dobroń

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. STAN ORAZ FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	4
1. Położenie	4
2. Rzeźba terenu.....	4
3. Geologia.....	5
4. Gleby.....	6
5. Środowisko wodne	7
5.1. Wody powierzchniowe.....	7
5.2. Wody podziemne.....	10
5.3. Zagrożenie powodzią	13
6. Środowisko biotyczne	14
7. Przyrodnicze obszary i obiekty chronione, system powiązań przyrodniczych	14
7.1. Natura 2000 - Ostoja Barcińsko - Gąsawska	15
7.2. Obszary chronionego krajobrazu	17
7.3. Korytarze ekologiczne	19
8. Walory kulturowe wymagające ochrony	20
9. Klimat	21
10. Powietrze	21
11. Obiekty infrastruktury technicznej.....	22
12. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	22
13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	25
II. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA ORAZ WARUNKI ZAGOSPODAROWANIA.....	26
1. Obszary objęte ochroną prawną.....	26
1.1. Obszary chronionego krajobrazu	26
1.2. Natura 2000	27
3. Elementy kształtujące system przyrodniczy	28
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego	28
5. Ocena przydatności terenów dla budownictwa.....	28
5.1. Warunki gruntowo - wodne.....	29
5.2. Warunki klimatu lokalnego.....	30
5.3. Ograniczenia rozwoju przestrzennego wynikające z istniejącego stanu zagospodarowania i użytkowania terenu	30
6. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	31
7. Ochrona wód.....	33
8. Ochrona powietrza.....	34
9. Zasady lokalizacji gazociągu wysokiego ciśnienia	34
PODSUMOWANIE	40
ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE	42
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	43

WSTĘP

Podstawowym celem każdej gminy jest osiągnięcie stabilnego rozwoju, w którym byłoby zapewnione zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, warunki umożliwiające wzrost poziomu życia oraz zaspokojenie przyszłych potrzeb następnych pokoleń. Cel ten osiągnąć można poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, w ramach której przeznaczenie terenów dla określonych działalności oraz zasady ich zagospodarowania oparte będą na zasadach rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju).

Podstawowym kryterium tej koncepcji jest wdrożenie proekologicznego procesu rozwoju, który zapewnia ochronę potencjałów przyrodniczych, prowadzi do osiągnięcia różnorodności biologicznej i równowagi ekologicznej poprzez utrzymanie zrównoważonych relacji między przestrzenią zurbanizowaną i przyrodniczą w aspekcie strukturalno - funkcjonalnym.

Określenie uwarunkowań dla funkcjonowania przyrody oznacza rozpoznanie i ocenę elementów środowiska oraz zagrożeń z pozycji jego składników biotycznych, w tym również człowieka, natomiast określenie uwarunkowań przyrodniczych dla zagospodarowania przestrzennego stanowi ofertę środowiska dla rozwoju różnych funkcji z uwzględnieniem stosownych ograniczeń. Taka kompleksowa ocena jest przedmiotem opracowania ekofizjograficznego

Rada Miejska w Żninie w dniu 25 października 2019 r. podjęła uchwałę Nr XVI/149/2019 w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 300 relacji Latkowo-Wrzosy na terenie gminy Żnin. Plan obejmuje obszar o powierzchni 83,38 ha, położony wzdłuż istniejącego gazociągu DN150 oraz planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia, przebiegającego przez obręby: Brzyskorzystew, Sobiejuchy, Brzyskorzystewko, Jaroszewo, Dobrylewo, Wilczkowo, Januszkowo, Murczyn, Białożewin, Jadowniki Rycerskie, Kierzkowo, Wójcin.

Niniejsze opracowanie ekofizjograficzne wykonano dla potrzeb ww. planu w oparciu o Art. 72 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych. W opracowaniu uwzględniono:

- zapewnienie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w obszarze opracowania z uwzględnieniem powiązań funkcjonalnych;
- zapewnienie warunków odnawialności zasobów środowiska;
- eliminowanie lub ograniczenie zagrożeń i negatywnych oddziaływań na środowisko.

Opracowanie ekofizjograficzne składa się z części opisowej. Zagadnienia zawarte w tekście zobrazowano na tematycznych załącznikach graficznych. Na załącznikach graficznych przedstawiono też obszary problemowe występujące na trasie planowanego gazociągu.

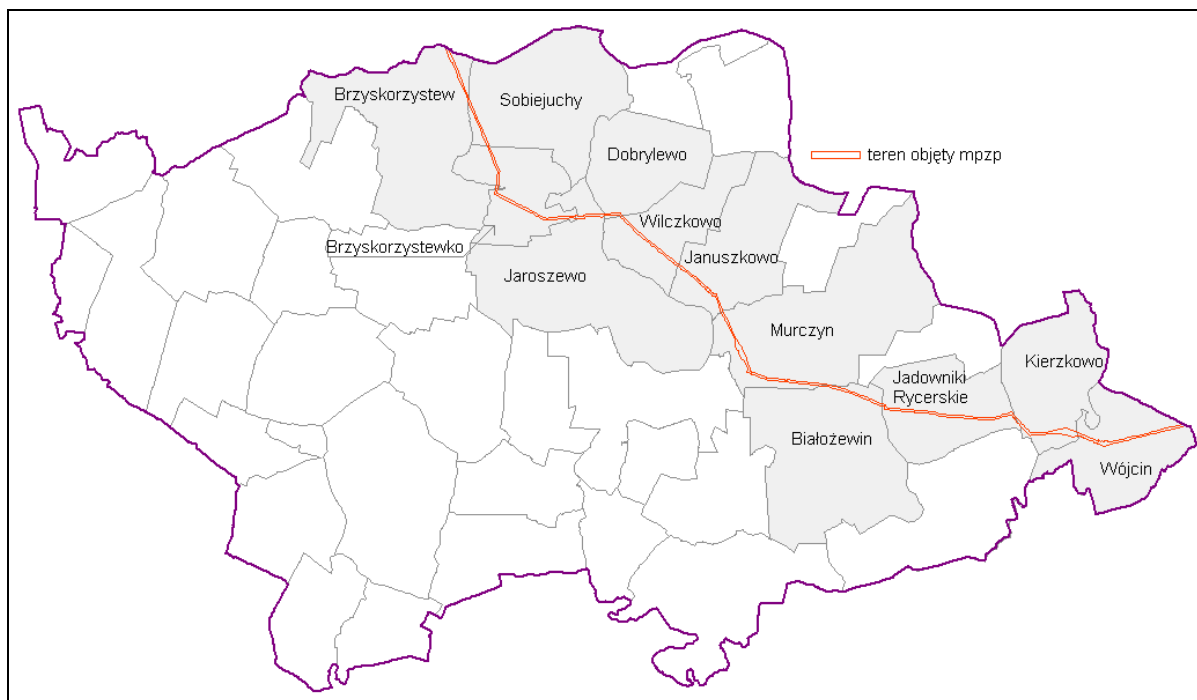
I. STAN ORAZ FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

W rozdziale tym zawarto informacje dotyczące charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Biorąc pod uwagę szersze tło przyrodnicze wskazano powiązania obszaru opracowania z otoczeniem, a w szczególności: położenie na tle przyrodniczych obszarów chronionych, w układzie zlewni hydrograficznych oraz struktur hydrogeologicznych.

1. Położenie

Opracowanie obejmuje obszar o powierzchni 83,38 ha, położony w granicach gminy Żnin i przebiega przez obręby: Brzyskorzystew, Sobiejuchy, Brzyskorzystewko, Jaroszewo, Dobrylewo, Wilczkowo, Januszkowo, Murczyn, Białożewin, Jadowniki Rycerskie, Kierzkowo, Wójcin.

1. Położenie

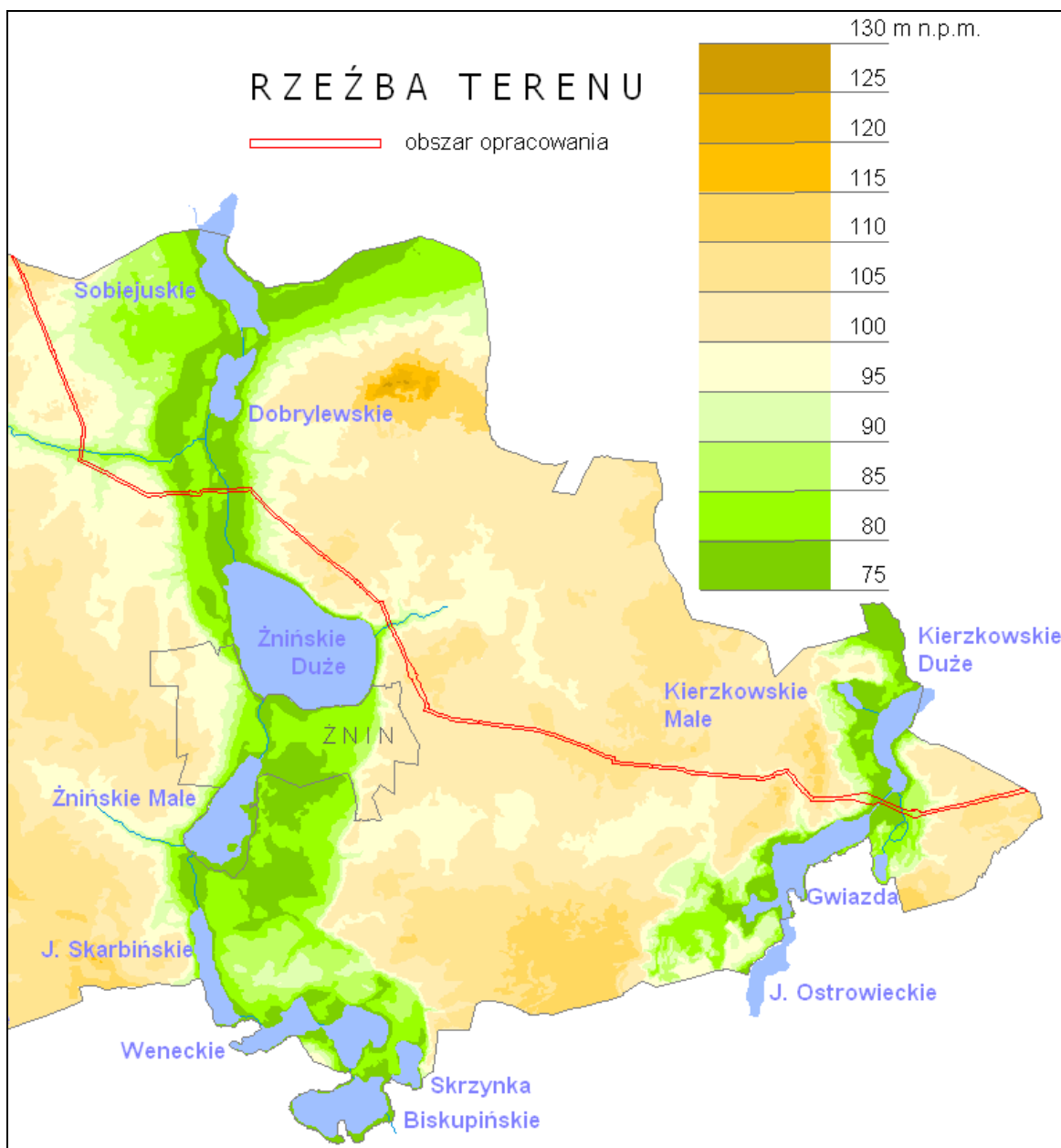
2. Rzeźba terenu

Według podziału geomorfologicznego Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (B. Krygowski 1961) omawiany teren leży w regionie Wysoczyzny Gnieźnieńskiej – subregionie Równiny Żnińskiej. Równina Żnińska nie jest morfologicznie monotonna. Jej powierzchnia urozmaicona jest licznymi lodowcowymi formami marginalnymi i rozcięta systemem dolin rynnowych i rzecznych.

Teren w większości przebiega przez obszary o niewielkich deniwelacjach poza doliną Gąsawki na odcinku pomiędzy jeziorami: Żnińskim Dużym i Dobrylewskim oraz doliną rynnową pomiędzy jeziorami: Kierzkowskim i Ostrowieckim. Na trasie przebiegu gazociągu

rzędne wysokości bezwzględne den dolin kształtują się w granicach od 75 do 80 m n.p.m. a obszarów wysoczyznowych zawarte są w przedziale od 95 – 110 m n.p.m.

2. Rzeźba terenu

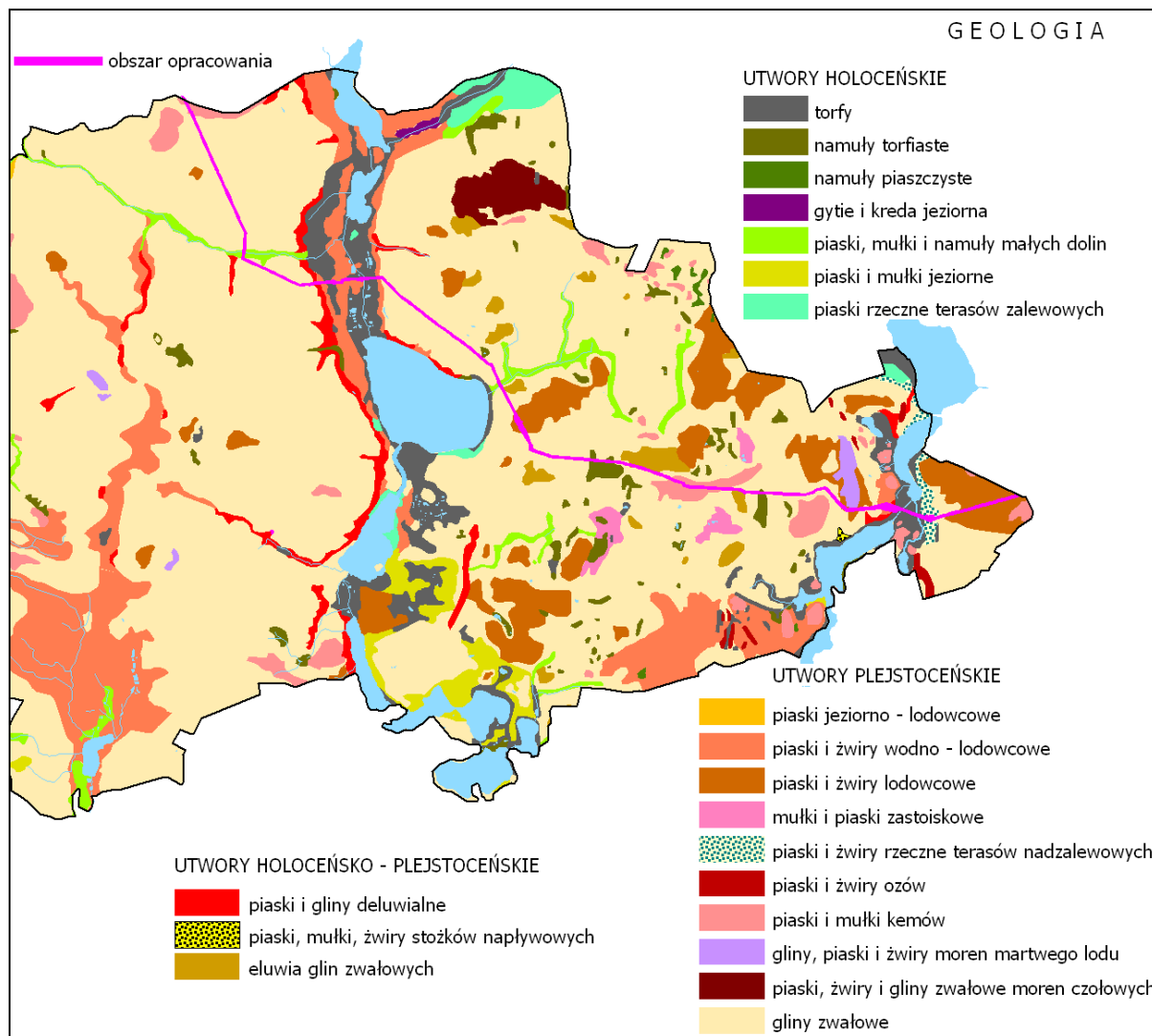
3. Geologia

Osady czwartorzędowe pokrywają całą powierzchnię terenu objętego opracowaniem. Miąższość tych utworów jest zmienna, średnio wynosi od 30 – 60 m. Osady czwartorzędowe dzielą się na holoceńskie, plejstoceńskie oraz utwory powstałe na przełomie plejstocenu i holocenu.

Omawiany teren w większości przebiega przez tereny, gdzie w warstwie przypowierzchniowej dominują utwory plejstoceńskie w postaci glin zwałowych. Na niewielkich odcinkach pojawiają się piaski i żwiry lodowcowe, piaski i mułki kemów. Na skarpach dolin

występują piaski i gliny deluwialne. Są to osady holoceniśko - plejstoceniśkie powstałe z przemycia stropowych partii odsłoniętych glin zwałowych przez wody powierzchniowe lub płytkie wody gruntowe. W dnach dolin zalegają holoceniśkie torfy na piaskach i żwirach wodno – lodowcowych, a także piaski i żwiry rzeczne terasów nadzalewowych. W dnach małych dolinek cieków dominują holoceniśkie piaski, mułki i namuły.

3. Geologia

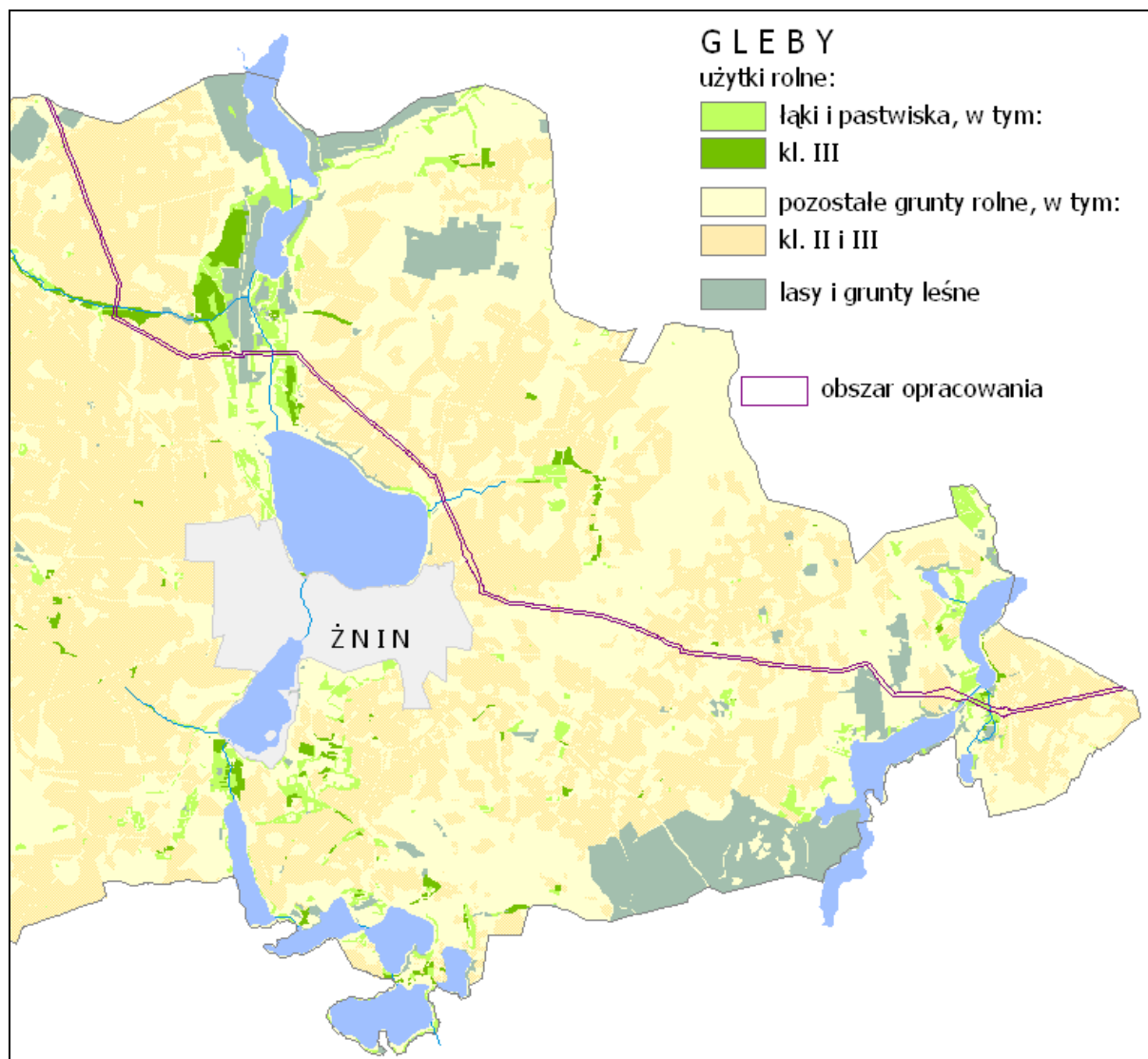
4. Gleby

Gmina Żnin, to gmina rolnicza. Wśród gruntów ornych większość stanowią gleby wysokich i średnich klas bonitacyjnych. Na terenie całej gminy użytki rolne zajmują blisko 81,7%, z tego 92% to grunty orne. Grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia łącznie, to 6,0 % powierzchni gminy. Gleby klas: II, III a i b łącznie stanowią 60%, gleby klas IV (z przewagą klasy IVa) – 32,6 %. Gleby klasy V stanowią 6,5 %, natomiast klasy VI – 0,9 %. Gleby klasy I nie występują. Dane te są reprezentatywne dla obszaru opracowania.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te

wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Na terenie gminy Żnin nie ma punktów pomiarowych.

4. Gleby

5. Środowisko wodne

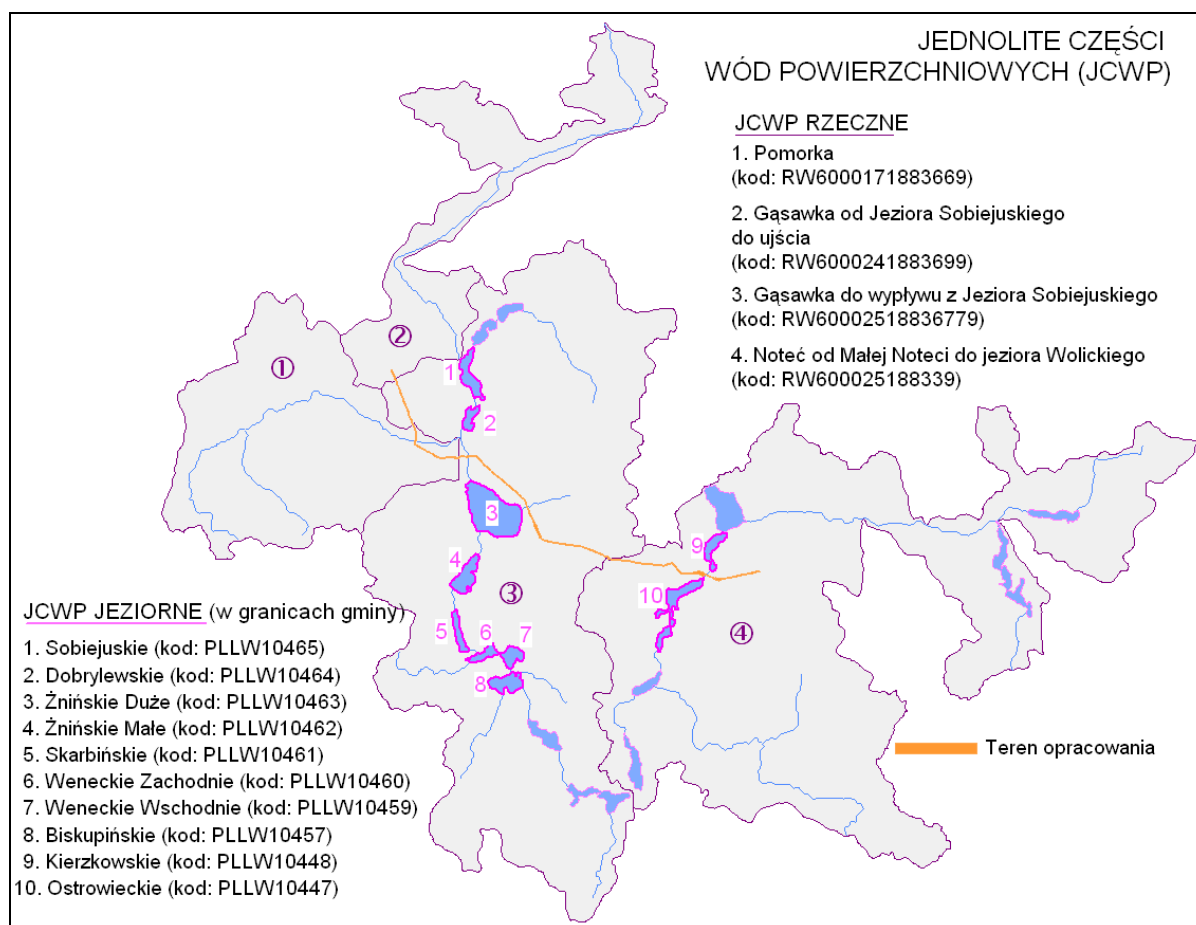
W niniejszym rozdziale przedstawiono charakterystykę wód powierzchniowych i podziemnych, a w szczególności sieć hydrograficzną, głębokość zalegania wód podziemnych oraz wyniki monitoringu wód.

5.1. Wody powierzchniowe

Teren opracowania leży w dorzeczu Warty. Sieć hydrograficzną tworzą jeziora układające się w ciągi połączone ciekami. Ciekim łączącym jeziora: Biskupińskie, Skrzyńska, Weneckie, Skarbińskie, Małe Żnińskie, Duże Żnińskie, Dobrylewskie, Sobiejuskie jest rzeka Gąsawka. Drugi ciąg jezior, gdzie głównym ciekim łączącym jest Struga Foluska to jeziora: Ostrowieckie, Gwiazda, Kierzkowskie, Kierzkowskie Małe.

Podstawowym elementem w gospodarowaniu wodami jest jednolita część wód powierzchniowych (JCWP). Jednolite części wód powierzchniowych wg ustawy Prawo Wodne definiuje się jako oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, między innymi taki jak: struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części. Jednolite części wód dzielimy na naturalne oraz silnie zmienione, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka lub sztuczne, powstałe w wyniku działalności człowieka. Ww. podział znajduje swoje odzwierciedlenie w klasyfikacji jakości wód – dla naturalnych jednolitych części wód określa się ich stan ekologiczny, podczas gdy dla silnie zmienionych i sztucznych – potencjał ekologiczny.

5. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości wód: I – bardzo dobry, II – dobry, III – umiarkowany, IV – słaby, V – zły.

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości wód: I – maksymalny, II – dobry, III – umiarkowany, IV – słaby, V – zły.

Stan jednolitych części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji potencjału/stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej potencjał/stan ekologiczny jest

sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w stanie złym. Teren objęty planem w granicach czterech JCWP rzecznych, w granicach których wydzielono JCWP jeziorne. JCWP scharakteryzowano na podstawie „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz.U. z dnia 6 grudnia 2016 r., poz. 1967). W przypadku JCWP jeziornych charakterystykę ograniczono tylko do jezior w granicach gminy.

Pomorka (1) kod: RW6000171883669, to JCWP naturalna o złym stanie. Nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Gąsawka od Jeziora Sobiejuskiego do ujścia (2) kod: RW6000241883699, to JCWP silnie zmieniona o złym stanie. Jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny, możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieklu istotnego, którym w obrębie JCWP jest rzeka Gąsawka oraz dobry stan chemiczny. W tym przypadku, z uwagi na brak możliwości technicznych, będzie miało miejsce przedłużenie terminu osiągnięcia celów. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021. Wdrożenie skutecznych i efektywnych działań naprawczych wymaga szczegółowego rozpoznania wpływu zidentyfikowanej presji i możliwości jej redukcji. W granicach omawianej JCWP znajduje się niewielki północny fragment terenu opracowania.

Gąsawka do wypływu z Jeziora Sobiejuskiego (3) kod: RW60002518836779, to JCWP silnie zmieniona o złym stanie. Jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. W tym przypadku, z uwagi na brak możliwości technicznych, będzie miało miejsce przedłużenie terminu osiągnięcia celów. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027. W zlewni wydzielono JCWP jeziorne. W granicach gminy są to jeziora: Sobiejuskie (kod: LW10465), Weneckie Zachodnie (kod: LW10460), Weneckie Wschodnie (kod: LW10459)27, Biskupińskie (LW10457), Żnińskie Duże (kod: LW10463), Żnińskie Małe (kod: LW10462), to JCWP silnie zmienione, o złym stanie, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. Wyjątek stanowią: jezioro Dobrylewskie (kod: LW10464) i Jezioro Skarbińskie (LW10461). Są to JCWP naturalne, o złym stanie, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan

ekologiczny i dobry stan chemiczny. Z uwagi na brak możliwości technicznych, będzie miało miejsce przedłużenie terminu osiągnięcia celów. Wskazuje się na konieczność rekultywacji. Skumulowane w osadach dennych zanieczyszczenia powodują intensywne zasilanie wewnętrzne jezior w biogeny nawet po całkowitym wyeliminowaniu presji, a osiągnięcie efektów będzie możliwe w okresie wieloletnim – do 2027 r. Krótszy czas przewidziano dla jeziora Żnińskiego Małego - wdrożenie zaplanowanych działań umożliwi osiągnięcie celu środowiskowego do 2021. Poza granicami gminy znajdują się jeziora: Gąsawskie, Oćwieckie Zachodnie, Oćwieckie Wschodnie, stanowiące wydzielone JCWP.

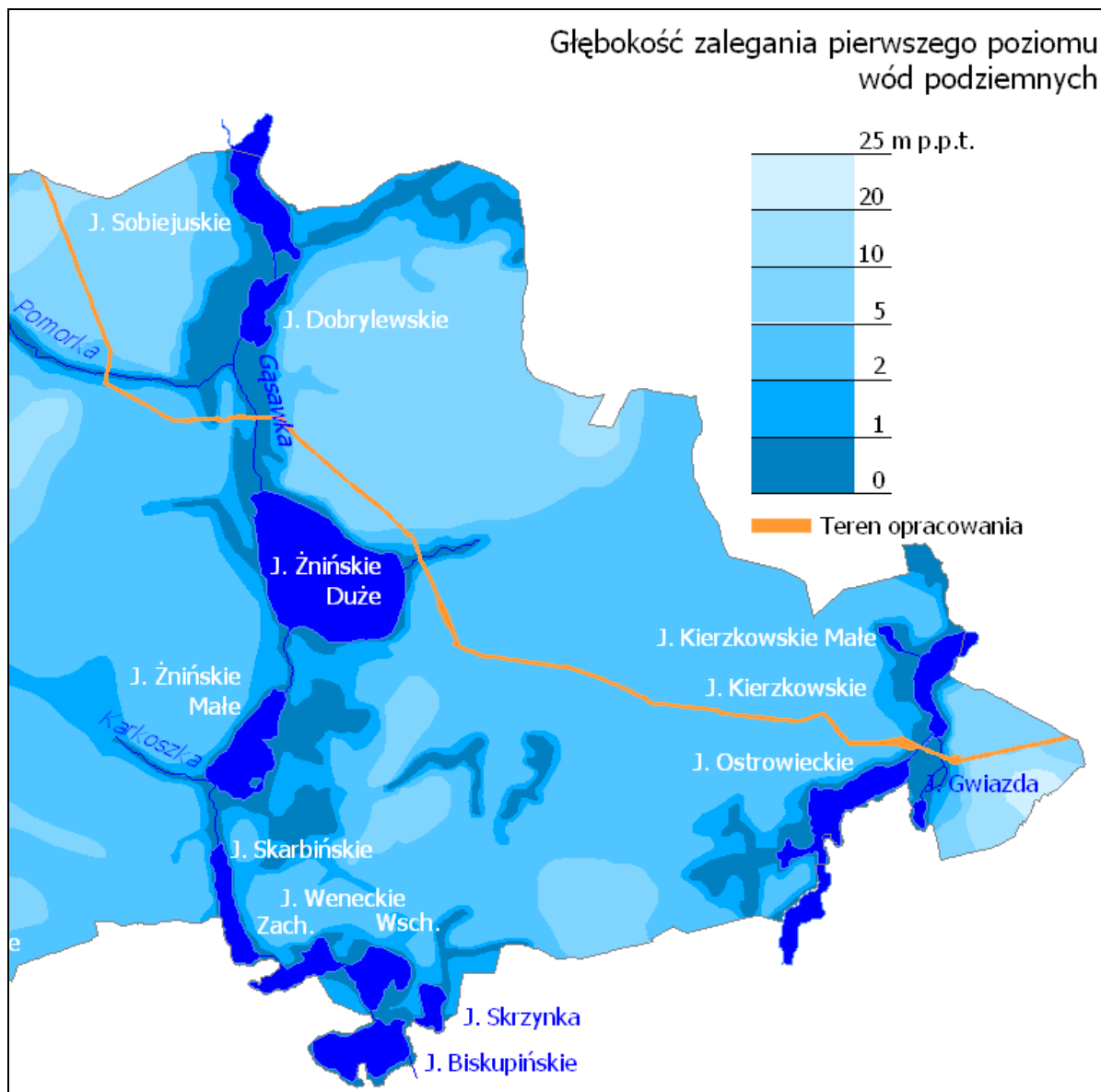
Noteć od Małej Noteci do jeziora Wolickiego (4) kod: RW600025188339, to JCWP silnie zmieniona o złym stanie. Jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego w obrębie JCWP, którym jest Noteć, dobry stan chemiczny. Przewidziano przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2021 r. z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu, powoduje brak możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności. W zlewni wydzielono siedem JCWP jeziornych, z których dwa znajdują się w granicach gminy Znin. Jezioro Kierzkowskie (LW10448) i Jezioro Ostrowieckie (LW10447), to JCWP naturalne, o złym stanie, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Z uwagi na brak możliwości technicznych, będzie miało miejsce przedłużenie terminu osiągnięcia celów. Wskazuje się na konieczność rekultywacji. Skumulowane w osadach dennych zanieczyszczenia powodują intensywne zasilanie wewnętrzne jezior w biogeny nawet po całkowitym wyeliminowaniu presji, a osiągnięcie efektów będzie możliwe w okresie wieloletnim – do 2027 r. Poza granicami gminy znajdują się jeziora: Wolicie, Tuczno, Mielno. Foluskie, Chomiąskie.

5.2. Wody podziemne

Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych nawiązuje do morfologii terenu. Płytkie zaleganie wód (0 - 1 m p.p.t) charakteryzuje obszary dolinne. Głębokość zalegania wód zwiększa się w miarę oddalania się od den dolin. Na obszarze wysoczyznowym zalegają one na głębokości ponad 2, a lokalnie nawet ponad 20 m p.p.t.

W granicach opracowania pierwszy poziom wód podziemnych w większości zalega głębiej niż 2, a nawet 5 m p.p.t. Płytke zaleganie wód podziemnych dotyczy przede wszystkim dolin rynnowych, przez które przebiega trasa gazociągu.

6. Wody podziemne

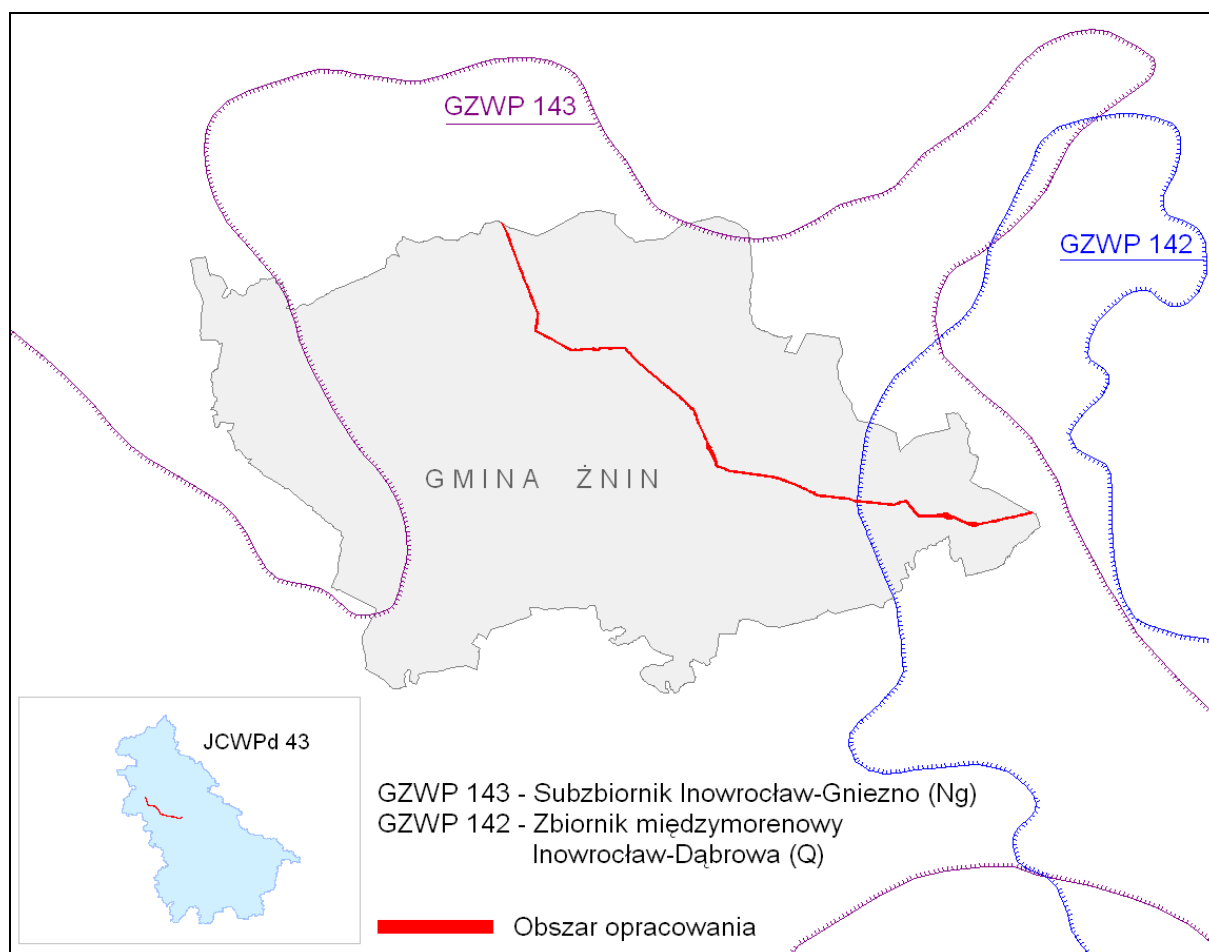
Omawiany teren leży w granicach głównych zbiorników wód podziemnych. Są to: Zbiornik międzymorenowy Inowrocław Dąbrowa (GZWP 142) i Subzbiornik Inowrocław – Gniezno (GZWP 143). Wschodni fragment terenu leży w granicach GZWP 142 i 143, natomiast pozostała część – w granicach GZWP143.

Główny zbiornik wód podziemnych nr 142 tworzy kompleks plejstoceńskich utworów wodonośnych. Poziom wodonośny jest izolowany od powierzchni terenu pokrywą glin zwałowych fazy poznańskiej o miąższości od kilku do 30 m. Zaliczany jest to średnio i mało podatnych na antropopresję. W granicach zbiornika proponuje się wyznaczenie 3 obszarów ochronnych. Zgodnie z ustawą Prawo wodne obszar ochronny ustanawia w drodze aktu

prawa miejscowego wojewoda na wniosek Wód Polskich. Obszaru ochronnego do tej pory nie ustanowiono.

Główny zbiornik wód podziemnych nr 143 to kompleks piasków drobnych i pylastych neogenu (miocenu) i paleogenu (oligocenu). Zbiornik izolowany od powierzchni utworami słabo przepuszczalnymi jest bardzo mało podatny na degradację. Nie proponuje się dla niego obszaru ochronnego.¹

7. Położenie na tle GZWP

Monitoring wód podziemnych jest prowadzony dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Teren objęty planem leży w granicach JCWPd GW600043.

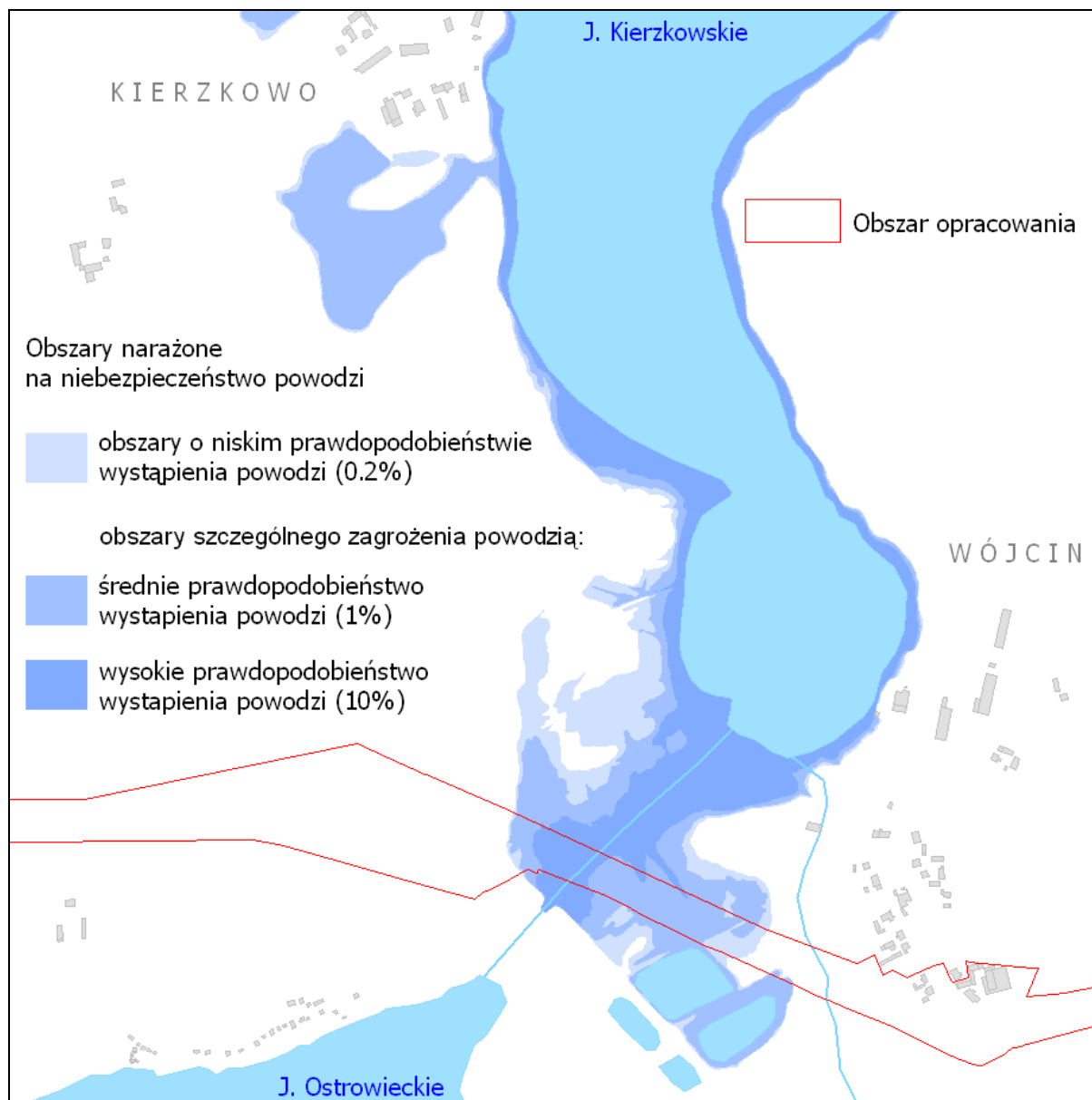
Wg „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz.U. z dnia 6 grudnia 2016 r., poz. 1967) stan chemiczny oraz ilościowy JCWPd GW600043 zostały ocenione jako słabe, a JCWPd zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Będzie miało miejsce ustalenie celów mniej rygorystycznych ze względu na brak możliwości technicznych oraz przedłużenie terminu osiągnięcia celu do 2021 r. W przypadku stanu chemicznego ustala się mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl i ochronę stanu przed dalszym pogarszaniem, natomiast dla stanu ilościowego cel mniej rygorystyczny dotyczy ochrony stanu przed dalszym pogarszaniem. Odstępstwo jest niezbędne ze względu na występowanie obniżeń zwierciadła

poziomów wodonośnych związanych z odwodnieniem odkrywek górniczych (węgiel brunatny, surowce skalne), działalnością kopalni soli (ingresja wód zasolonych i ascenzja wód słonych). Ascenzja wód słonawych i słonych w zasięgu lejów depresji będzie trwała do czasu wyeksploatowania złoża.

5.3. Zagrożenie powodzią

We wschodniej części gminy występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

8. Zagrożenie powodzią

Są to:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;

¹ Informator PSH. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce. PIG PIB. Warszawa 2017.

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%);
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (10%).

Teren opracowania na odcinku pomiędzy Jeziorem Kierzkowskie i Ostrowieckim znajduje się w zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi; zarówno w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (1%, 10%), jak i w granicach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%).

6. Środowisko biotyczne

Teren opracowania stanowi korytarz do budowy gazociągu wysokiego ciśnienia. Planowany korytarz w większości przebiega przez grunty orne, na których szatę roślinną stanowią sezonowe uprawy polowe, użytki zielone, zadrzewienia, krzewy a także siedliska ludzkie. Pomimo przestrzennej dominacji gruntów ornich, krajobraz rolniczy jest w gruncie rzeczy mozaiką różnych siedlisk, odmiennie wykorzystywanych przez faunę. Np. wiele gatunków ptaków wymaga do życia z jednej strony otwartych pól lub łąk, a z drugiej – zadrzewień, ugorów lub zabudowań. Ptaki takie z reguły zdobywają pokarm na otwartych przestrzeniach pól uprawnych, kośnych łąk lub pastwisk, natomiast gniazda zakładają w śródpolnych zadrzewieniach, krzewach rosnących na miedzach lub w obrębie zabudowań wiejskich. Wśród ptaków można wymienić: synogarlice, sroki, wróble, mazurki, kawki, gawrony, szpaki, kosy, rudziki, pleszki, piegże, sikory. W większości są to gatunki objęte ochroną ścisłą, poza sroką, która jest objęta ochroną częściową.

Teren opracowania charakteryzuje się małą lesistością. Również w otoczeniu omawianego terenu występują tylko niewielkie fragmenty lasów. Zwierzęta żyjące w lasach np. sarny, dziki, zające korzystają również z pokarmu dostępnego na polach. Na omawianym obszarze mogą pojawiać się również ssaki przystosowane do życia w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich takie jak: kret objęty ochroną częściową, kuna domowa, mysz polna, nornica.

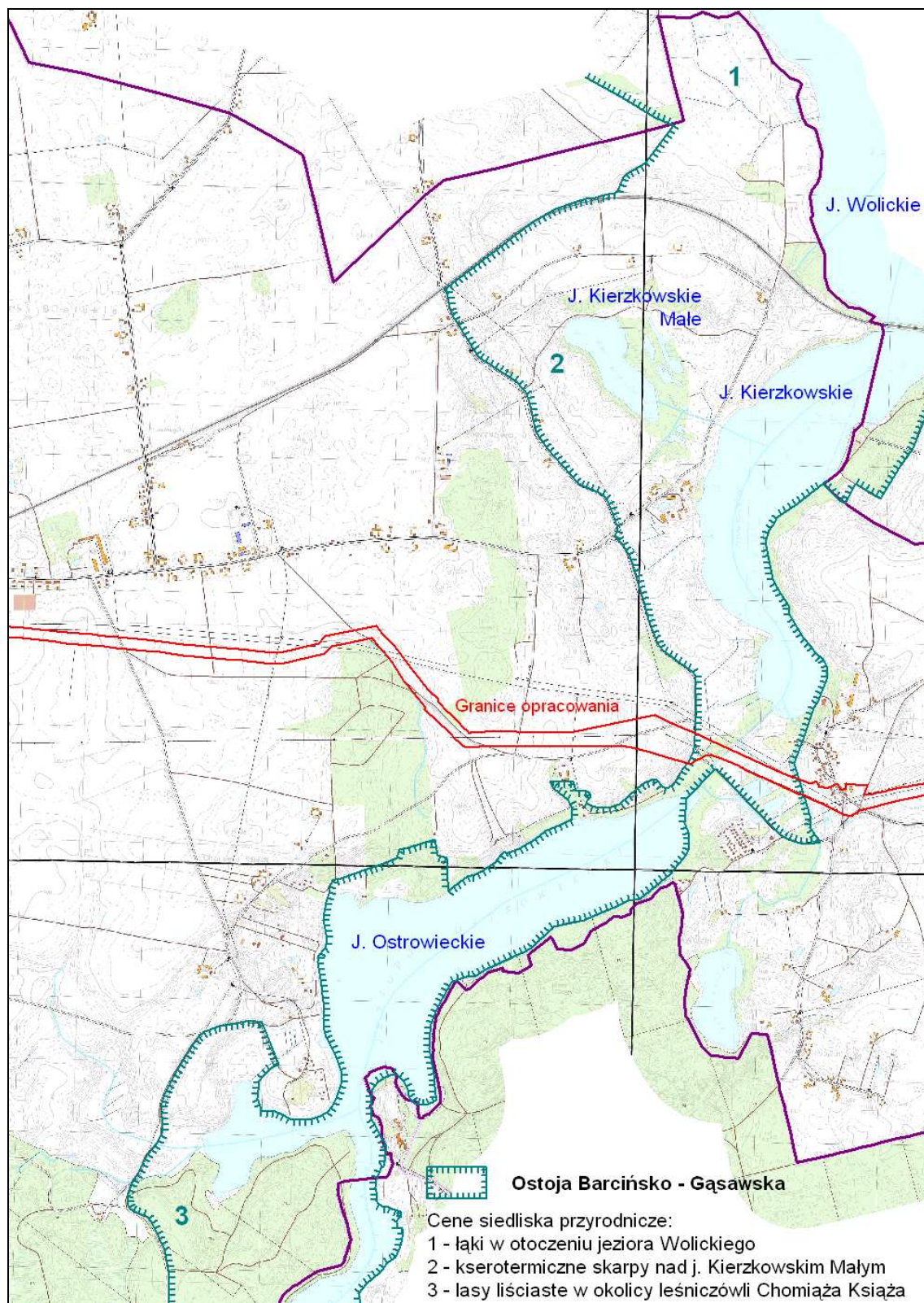
7. Przyrodnicze obszary i obiekty chronione, system powiązań przyrodniczych

Ochrona przyrody jest realizowana na podstawie ustawy o ochronie przyrody, która określa cele, zasady i formy ochrony żywej i nieożywionej oraz krajobrazu. Odbyna się to między innymi poprzez obejmowanie zasobów, tworów i stadników formami ochrony przyrody. Z terenem opracowania związany jest obszar mający znaczenie dla Wspólnoty chroniony w ramach obszarów Natura 2000 - Ostoja Barcińsko - Gąsawska oraz obszary chronionego krajobrazu Jezior Żędowskich i Jezior Żnińskich.

7.1. Natura 2000 - Ostoja Barcińsko - Gąsawska

Ostoja Barcińsko – Gąsawka (PLH040028) to obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Jest to projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską.

9. Ostoja Barcińsko - Gąsawska

Fragment terenu objętego planem pomiędzy jeziorami: Kierzkowskim i Ostrowieckim znajduje się w granicach Ostoi Barcińsko – Gąsawskiej, która została zatwierdzona jako obszar ważny dla wspólnoty w 2011 r. Obszar ten jest elementem jednego z największych na Pałukach kompleksu leśnego otaczającego rynnę z jeziorami połączonymi rzekami - Gąsawką i Notecią. Obejmuje górny bieg rzeki Gąsawki wraz z jej odcinkiem źródłowym oraz ciąg głęboko wciętych dolin łączących się z doliną Noteci. Stanowi rynnę, której rozszerzenia wypełniają liczne jeziora. Strone zbocza tych dolin zajmują lasy grądowe, a na niewielkich powierzchniach również świetliste dąbrowy. Wzdłuż brzegów Gąsawki obecnie występują niewielkie płyty zarastających torfowisk przejściowych; w śródleśnych obniżeniach małe płyty torfowisk wysokich. W zbiornikach wodnych kształtują się zbiorowiska wodne ze związku *Nymphaeion* (gatunki typowe dla strefy przybrzeżnej zbiorników eutroficznyc). W północnej części, na łąkach na zachód od Barcina odnotowano występowanie *Ostericum palustre* (starodub łąkowy). Miejscami odsłonięte zbocza zajmują murawy kserotermiczne.

Dla omawianego obszaru Natura 2000 nie ma planu zadań ochronnych, a w przypadku ich braku nie ma żadnych narzuconych ograniczeń, oprócz zasady, że użytkowanie nie może pogorszyć stanu ochrony rodzajów siedlisk i gatunków, dla których dany obszar utworzono.

Poniższa tabela zawiera wykaz siedlisk oraz gatunków występujących na terenie całej Ostoi Barcińsko – Gąsawskiej oraz potencjalne źródła zagrożeń.

Kod	Nazwa	Potencjalne zagrożenia
TYPY SIEDLISK		
2330	wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	presja turystyczno-rekreacyjna, nasadzenia sosny i krzewów, stabilizacja i wzbogacanie w próchnicę (rozkładanie chrustu), zalesianie sztuczne i spontaniczne;
3150	starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne	zanieczyszczenia, eutrofizacja; presja rekreacyjna; zarastanie zbiorników w terasie zalewowej rzek uregulowanych; regulacje rzek (zagrożenie dla starorzeczy); techniczne środki ochrony przeciwpowodziowej;
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) – priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	niszczenie mechaniczne, zmiana użytkowania
6410	zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	zaniechanie tradycyjnego użytkowania, intensyfikacja gospodarki;
6510	niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie	
7140	torfowiska przejściowe i trzęsawiska	zmiany stosunków wodnych (obniżenie lustra wody, uruchomienie przepływu), sukcesja, eutrofizujący spływ z pól
7210	torfowiska nakredowe	zmiana warunków wodnych, obniżenie poziomu wody związane np. z regulacją jezior i eksploatacją wód podziemnych, powodujące sukcesję acydofitów acydyfikacja (wprowadzanie kwaśnych wód z otoczenia) eutrofizacja siedlisk
9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	gospodarka leśna prowadzona niezgodnie z jej ekologicznym modelem
91E0	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	rozbudowa struktury rekreacyjno-sportowej

91F0	łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	zmiana stosunków wodnych (osuszanie w wyniku melioracji, obniżanie poziomu wód gruntowych), regulacje rzek, intensyfikacja gospodarki rolnej w dolinach rzek
9110	ciepłolubne dąbrowy	
SSAKI WYMIENIONE W ZAŁĄCZNIKU II DYREKTYWY RADY 92/43/EWG		
1337	bóbr	osuszanie terenów bagiennych, obniżanie poziomu wód, regulacja rzek, likwidacja nadbrzeżnych zadrzewień, silne zanieczyszczenie wód, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej, nasilenie turystyki,
1355	wydra	
PŁAZY I GADY WYMIENIONE W ZAŁĄCZNIKU II DYREKTYWY RADY 92/43/EWG		
1188	kumak nizinny	obniżanie poziomu wód gruntowych, osuszanie dolin rzecznych i terenów bagiennych, regulacja koryt rzecznych, zarastanie bezodpływowych zbiorników wodnych wskutek eutrofizacji, niszczenie i zasypywanie drobnych zbiorników wodnych, rozwój systemu dróg i autostrad,
ROŚLINY WYMIENIONE W ZAŁĄCZNIKU II DYREKTYWY RADY 92/43/EWG		
1617	stadodub łąkowy	obniżenie poziomu wód gruntowych, zanieczyszczenie wód, presja turystyczna

Źródło: Standardowy formularz danych – Ostoja Barcińsko – Gąsawka (data aktualizacji (2017-02)

Do najważniejszych walorów, które mogą występować w najbliższym otoczeniu terenu objętego planem zaliczono:

- stanowiska *Ostericum palustre* na łąkach w rejonie jeziora Wolickiego (1);
- kserotermiczne skarpy nad jez. Kierzkowskim Małym (2) z *Anthericum ramosum*, *Campanula bononiensis*, *Helianthemum ovatum*, *Peucedanum cervaria*, *Scorzonera purpurea*, *Thalictrum minus*;
- lasy liściaste w okolicy leśniczówki Chomiąża Księża (3) z *Corydalis cava*, *Corydalis fabacea*, *gagea lutea*, *Phyteuma spicatum*, *Viola mirabilis*.

7.2. Obszary chronionego krajobrazu

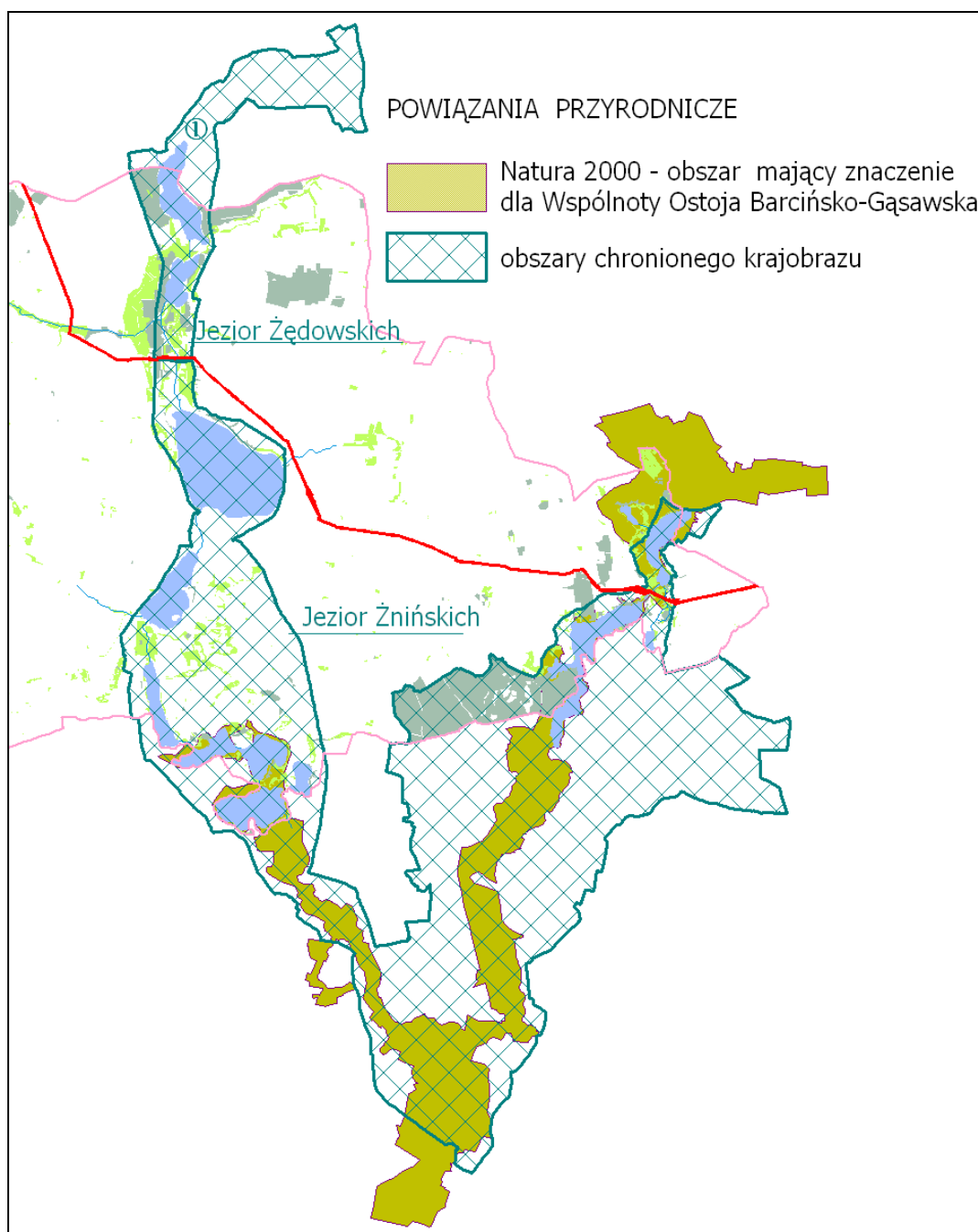
Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcją korytarzy ekologicznych. Fragmenty terenu opracowania znajdują się w granicach obszarów chronionego krajobrazu: Jezior Żnińskich i Jezior Żędowskich.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich został wyznaczony Uchwałą Nr XLIX/810/18 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich (Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2018 r. poz. 4856). Na terenie gminy Żnin obejmuje rynnę glacialną wraz z terenami przyległymi oraz jeziorami: Żnińskie Duże, Żnińskie Małe, Skarbińskie, Weneckie, Biskupińskie, Skrzyńka oraz jezioro Kierzkowskie, Gwiazda i część jeziora Ostrowieckiego. Uchwała zawiera ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w obrębie ekosystemów leśnych, ekosystemów nieleśnych, w obrębie ekosystemów wodnych. Zawiera również inne rekomendacje dotyczące zachowania zgodności z obszarami Natura 2000 – „Ostoją Barcińsko – Gąsawska”, między innymi unikanie rozproszenia nowej

zabudowy, zachowanie drożności korytarzy ekologicznych, renowacja/rekultywacja terenów zdegradowanych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich został wyznaczony uchwałą Nr XIV/288/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich (Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2020 r. poz. 1983). W granicach gminy obejmuje rynnę glacialną wraz z terenami przyległymi oraz jeziorami: Dobrylewskim oraz częścią jeziora Sobiejuskiego. Uchwała zawiera ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w obrębie ekosystemów leśnych, ekosystemów nieleśnych, w obrębie ekosystemów wodnych.

10. Położenie na tle przyrodniczych obszarów chronionych

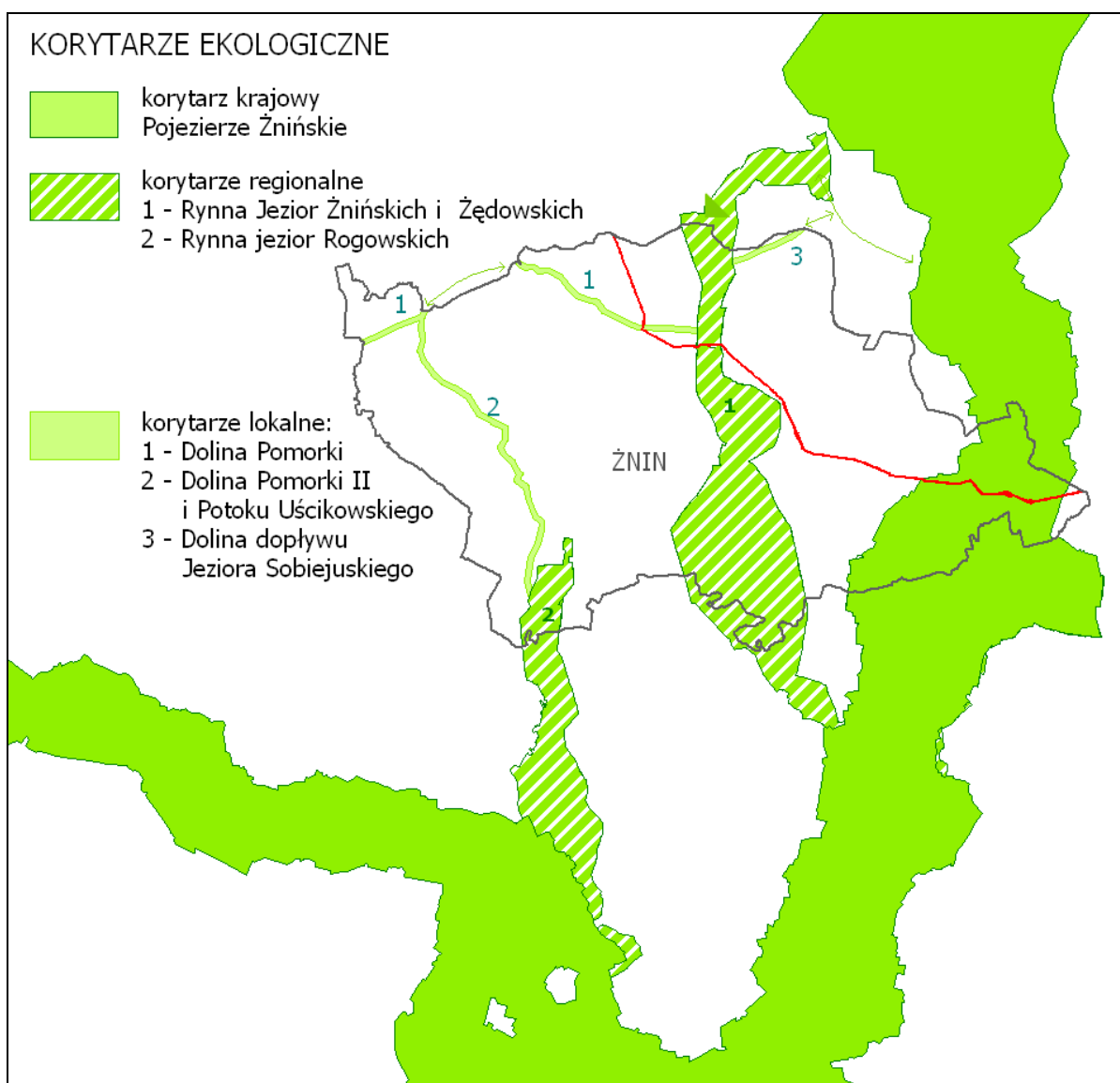

Dla ww. obszarów chronionego krajobrazu wprowadzono zakazy, w tym zakaz realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Planowana inwestycja - gazociąg wysokiego ciśnienia jest zaliczana do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jednak zgodnie z ustawą o ochronie przyrody zakaz ten nie dotyczy inwestycji celu publicznego, do których zalicza się gazociąg.

7.3. Korytarze ekologiczne

Jedną z przyczyn degradacji środowiska przyrodniczego jest dzielenie przestrzeni na izolowane obszary. Aby przeciwdziałać temu niekorzystnemu zjawisku stworzono koncepcję łączenia bogatych i dobrze zachowanych ekosystemów korytarzami ekologicznymi.

11. Korytarze ekologiczne

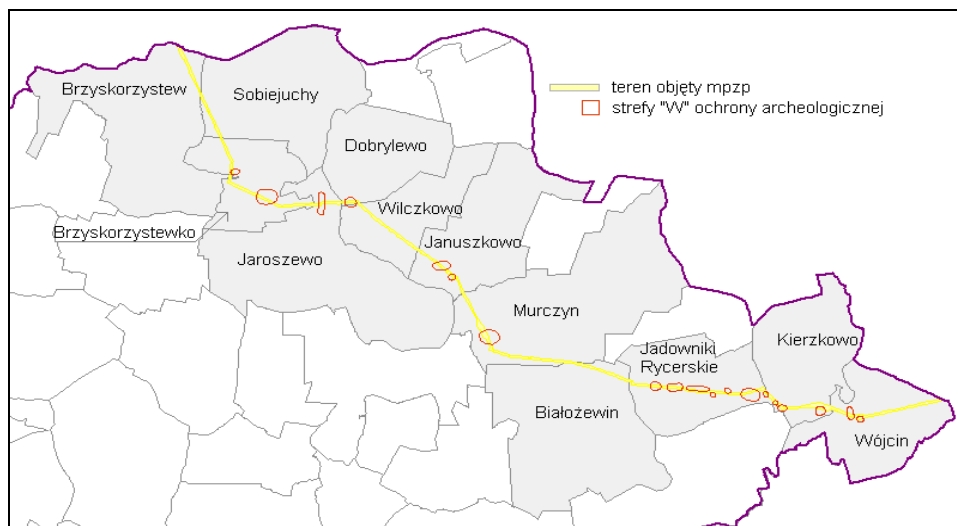
W Polsce opracowane zostały trzy sieci ekologiczne o charakterze ogólnokrajowym. Pierwszą była koncepcja korytarzy ekologicznych ECONET Polska,² drugą - koncepcja korytarzy ekologicznych zapewniających spójność sieci Natura 2000.³ Najbardziej aktualną jest koncepcja spójnej sieci korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć obszarów Natura 2000, opracowana w 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska.⁴ Sieć ta dowiązuje się do korytarzy ekologicznych w krajach sąsiednich, dzięki czemu stanowi ważne ogniwo w zapewnieniu łączności ekologicznej w skali kontynentalnej. Projekt korytarzy zaktualizowano w 2011 r.

Za korytarze regionalne uznano obszary chronionego krajobrazu (wyłączając fragment OCHK Jezior Żnińskich pokrywający się z korytarzem ekologicznym wyższej rangi). Z definicji obszarów chronionego krajobrazu wynika, że pełnią one funkcję korytarzy ekologicznych. Wyznaczono również korytarze lokalne: Dolina Pomorki, Dolina Pomorki II i Potoku Uścikowskiego, Dolina Dopływu Potoku Sobiejuskiego. Teren opracowania w części wschodniej przecina krajowy korytarz ekologiczny „Pojezierze Żnińskie”, w części północnej – korytarz regionalny „Rynna Jezior Żniński i Żędowskich” oraz korytarz lokalny „Dolina Pomorki”.

8. Walory kulturowe wymagające ochrony

W granicach terenu opracowania znajdują się strefy ochrony archeologicznej „W”. Poniższy załącznik graficzny przedstawia lokalizację stanowisk archeologicznych objętych strefą „W”.

12. Strefy ochrony archeologicznej „W”

² Liro A., Głowacka I., Jakubowski W., Kaftan J., Matuszkiewicz A. i Szacki J. 1995. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej Econet-Polska. Fundacja IUCN Polska, Warszawa.

³ Kiczynska A. i Weigle A. 2003. Jak zapewnić spójność sieci Natura 2000, czyli o korytarzach ekologicznych. W: Makomaska-Juchiewicz M. i Tworek S. Ekologiczna sieć Natura 2000. Problem czy szansa. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.

⁴ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H. i Pilot M. 2005. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża. (aktualizacja 2011 r.)

9. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego teren opracowania leży w tzw. „dzielnicy środkowej” – VIII. Jest to obszar o najmniejszym w Polsce opadzie rocznym (poniżej 550 mm). Liczba dni mroźnych wynosi od 30 do 50, a dni z przymrozkami od 100 do 110; czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi od 38 do 60 dni. Okres wegetacyjny trwa od 200 do 220 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,5 °C, najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 17,7 °C, najzimniejszy luty ze średnią temperaturą (-3,2) °C. Wilgotność względna powietrza kształtuje się podobnie jak na obszarze całego kraju; wartości najwyższe notuje się w okresie od października do stycznia (84-88%), minimum przypada na czerwiec i lipiec (72-74%). Jeśli chodzi o zachmurzenie, to najwyższe wartości notuje się również w okresie jesienno – zimowym a najniższe we wrześniu i czerwcu. Podobnie jak na terenie całego kraju przeważają wiatry zachodnie.

Tendencje zmian klimatycznych w skali globalnej, to wzrost temperatury oraz częstotliwość i nasilenie zjawisk ekstremalnych. Ocieplenie spowodowane jest przede wszystkim zwiększającą się ilością gazów cieplarnianych wytwarzanych przez człowieka.

10. Powietrze

Zanieczyszczeniem powietrza jest wprowadzenie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpłynąć na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku. O stanie powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł.

Na terenach zurbanizowanych źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest emisja niska pochodząca ze spalania paliw do celów grzewczych (charakter sezonowy) oraz emisja ze źródeł mobilnych. Na terenie gminy budownictwo jednorodzinne i transport odpowiadają za 75% całkowitej emisji CO₂.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim dotyczącą roku 2017. Ocenę przeprowadzono w odniesieniu do stref określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012, poz. 914) - z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Strefą w omawianym przypadku jest obszar województwa (strefa kujawsko-pomorska)), wyłączając Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, które stanowią odrębne strefy. Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2017 wykazały:

- Pod kątem ochrony zdrowia ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM10 strefę kujawsko-pomorską zaliczono do klasy C. Również przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zadecydowały o zaliczeniu strefy kujawsko-pomorskiej do klasy C.

- W oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin, ze względu na poziom średnich rocznych stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz ozonu strefę kujawsko-pomorską zaliczono do klasy A.;
- Gmina Żnin w rocznej ocenie powietrza strefie kujawsko-pomorskiej znalazła się w obszarze przekroczeń ze względu na:
 - stężenie średnie roczne BaP w pyłe zawieszonym PM10
 - liczbę dni z przekroczeniem poziomu 8h O₃ w 2017 roku (poziom celu długoterminowego)
 - O₃ - ze względu na wartość AOT40 w 2017 roku (poziom celu długoterminowego).

11. Obiekty infrastruktury technicznej

W rejonie miejscowości Wójcin w granicach opracowania znajduje się fragment linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV. Natężenie pola elektrycznego w otoczeniu linii elektroenergetycznych zależy od napięcia, wysokości zawieszenia przewodów, wzajemnej odległości pomiędzy zawieszonymi przewodami i ich przekrojów oraz rozpiętości pręseł. Orientacyjna wielkość maksymalnego natężenia pola elektrycznego pod linią elektroenergetyczną przy napięciu 110 kV wynosi 2,0 – 3,5 kV/m. Wartość dopuszczalna składowej elektrycznej przy częstotliwości do 50Hz dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi 10 kV/m, natomiast dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową 1 kV/m. Wzdłuż linii wyznaczono pas technologiczny o szerokości 18 m od osi linii po obu stronach.

Przez teren opracowania przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Łatkowo – Nakło DN 150 z odcinkiem DN 100 zasilającym stacje gazowe w Murczyniu i Jaroszewie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. z 2013 r. poz. 640) dla ww. gazociągu DN 150 obowiązuje strefa kontrolowana o maksymalnej szerokości do 70 m, której linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu.

Teren opracowania przecina dalekosiężny rurociąg naftowy o średnicy 273 mm. Dla rurociągu należy zachować strefę bezpieczeństwa min. 12 m, której środek stanowi oś rurociągu. Równolegle z rurociągiem naftowym przebiega kabel światłowodowy. Od strony przebiegu kabla strefę bezpieczeństwa należy poszerzyć o 1m.

12. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

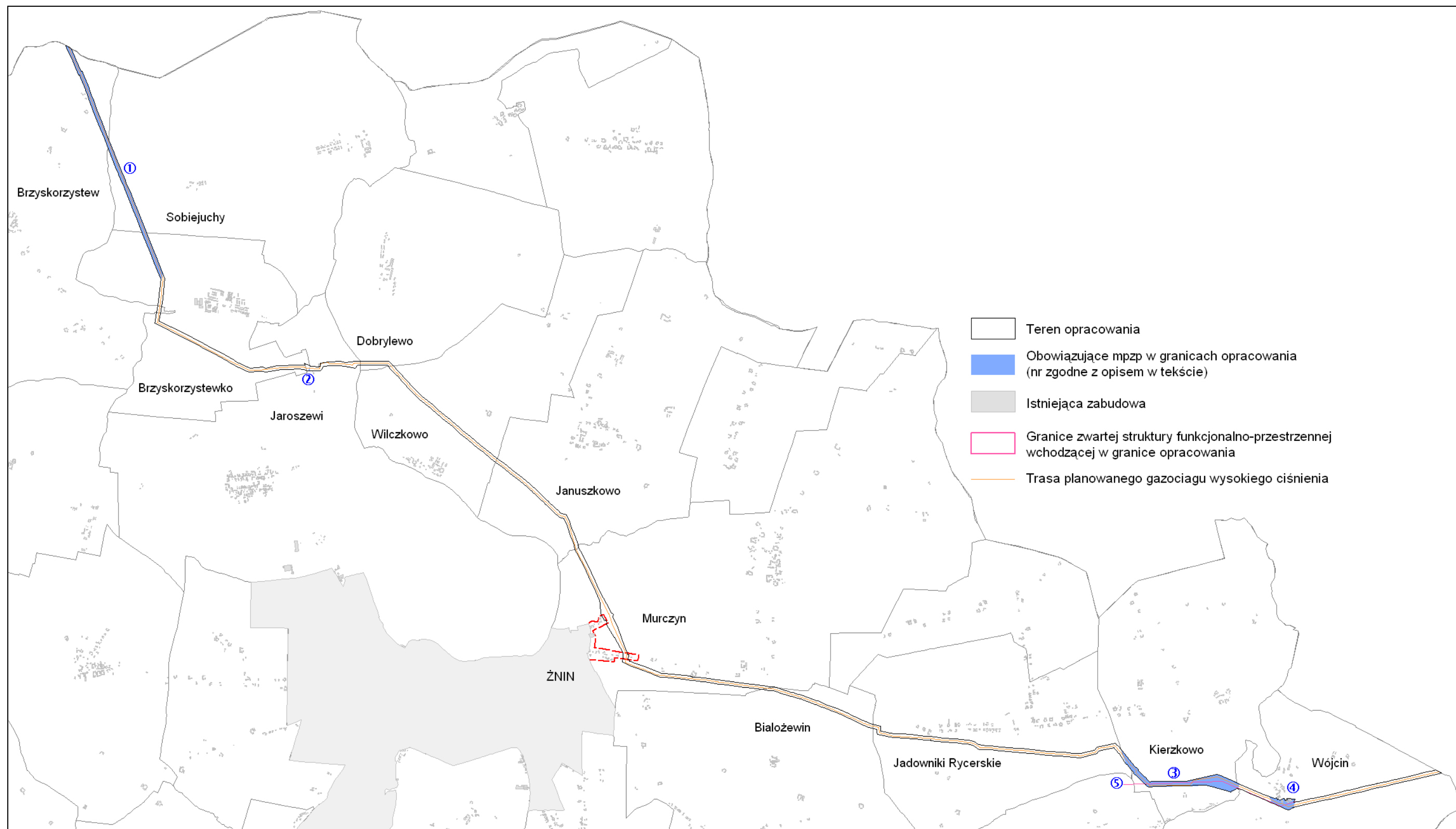
W granicach opracowania znajdują się fragmenty obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr VI/32/2011 Rady Miejskiej w Żniniu z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębach: Dochanowo, Brzyskorzystew,

Sobiejucho, Brzyskorzystewko, Sulinowo, Sarbinowo, Słabomierz, Słębowo, Jaroszewo, Żnin-Wieś (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2011 r. Nr 188, poz. 1716). Plan w granicach opracowania obejmuje odcinek w granicach trzech obrębów geodezyjnych: Brzyskorzystew, Sobiejuchy i Brzyskorzystewko. W tej części wyznaczono tereny rolnicze, tereny rolnicze z dopuszczeniem zalesienia, a w Brzyskorzystewie - teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. Przez teren ten przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150.

- 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXVIII/482/2002 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przebiegu gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia dla zasilania dzielnicy przemysłowo-składowej w Żninie (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 100, poz. 2047). W granicach opracowania w obrębie Jaroszewo znajduje się odcinek gazociągu DN 100 usytuowany na terenie gruntów rolnych.
- 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXXIV/393/2017 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectw Chomiąża Księża, Kierzkowo, Skarbienice, Wenecja i Wójcin. Etap 4 sołectwo Kierzkowo (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2017 r., poz. 2873). W granicach opracowania w obrębie Kierzkowo wyznaczono tereny rolnicze, tereny rolnicze z dopuszczeniem zalesienia, tereny lasów, tereny łąk i pastwisk.
- 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXVII/304/2016 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectw Chomiąża Księża, Kierzkowo, Skarbienice, Wenecja i Wójcin. Etap 5 sołectwo Wójcin (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2016 r., poz. 4837). W granicach opracowania w obrębie Wójcin wyznaczono tereny rolnicze, tereny zabudowy zagrodowej, teren zieleni urządzonej.
- 5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XII/112/2015 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 28 października 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego linii elektroenergetycznej 110 kV GPZ Pakość – GPZ Żnin na terenie gminy Żnin (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2015 r., poz. 3417). W granicach opracowania w obrębach Kierzkowo i Wójcin zlokalizowano linię elektroenergetyczną 110 kV, dla której wyznaczono pas technologiczny o szerokości 18 m.

13. Tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Teren opracowania wg rysunku studium obejmuje w większości grunty rolne z zdecydowaną przewagą gruntów ornych. Fragmenty w obrębach Brzyskorzystew i Kierzkowo zgodnie ze studium są przeznaczone do zalesienia. W miejscowości Wójcin wyznaczono tereny zabudowy wiejskiej (mieszkaniowej i usługowej) z towarzyszącą zabudową usługową. W studium określono granice zwartych struktur funkcjonalno przestrzennych. Omawiany teren w obrębie Murczyn – przecina wyznaczoną strukturę.

II. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA ORAZ WARUNKI ZAGOSPODAROWANIA

W celu określenia podstawowych zasad zagospodarowania omawianego terenu nawiązano do oceny stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego, istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenu, oceniono warunki ekofizjograficzne oraz uwarunkowania prawne.

1. Obszary objęte ochroną prawną

Fragmety terenu objętego opracowaniem leżą w granicach przyrodniczych obszarów chronionych. Są to: obszary chronionego krajobrazu: „Jezior Żnińskich” i „Jezior Żędowskich” oraz obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Ostoja Barcińsko-Gąsawska”.

1.1. Obszary chronionego krajobrazu

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa między innymi ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w cytowanej ustawie, wynikające z potrzeb jego ochrony. W granicach opracowania znalazły się fragmenty dwóch obszarów chronionego krajobrazu: „Jezior Żędowskich”, „Jezior Żnińskich”. Na obszarach chronionego krajobrazu zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; zgodnie z ustawą o ochronie przyrody zakaz ten nie dotyczy inwestycji celu publicznego, do których zalicza się planowany gazociąg wysokiego ciśnienia;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarcie wodnej lub rybackiej;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; wprowadzone odstępstwa od tego zakazu nie obejmują omawianego terenu.

1.2. Natura 2000

Ostoja Barcińsko – Gąsawska, to obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, czyli projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji. Dla Ostoji Barcińsko - Gąsawskiej istotne znaczenie mają zagrożenia związane z działalnością ludzką, do których można zaliczyć: zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego, zmianę stosunków wodnych (osuszanie), zasypywanie drobnych zbiorników wodnych, zaniechanie ekstensywnej gospodarki rolnej, presja turystyczna, przerywanie korytarzy ekologicznych (inwestycje liniowe).

Dla omawianego obszaru Natura 2000 nie ma planu zadań ochronnych, a w przypadku ich braku nie ma żadnych narzuconych ograniczeń, oprócz zasady, że użytkowanie nie może pogorszyć stanu ochrony rodzajów siedlisk i gatunków, dla których dany obszar utworzono.

Do rozwiązań, które mogą zapobiegać negatywnym wpływom antropogenicznym można zaliczyć:

- poprawę stanu środowiska wodnego (rozwiązanie gospodarki ściekowej w jednostkach osadniczych, w przypadku gruntów rolnych realizowanie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”) – na terenie opracowania dotyczy to JCWP: „Pomorka”, „Gasawka od Jeziora Sobiejuskiego do ujścia”, „Gąsawka do wypływu z Jeziora Sobiejuskiego” i „Noteci od Małej Noteci do Jeziora Wolickiego”;
- tworzenie warunków dla retencji wód opadowych i roztopowych na miejscu, wprowadzanie zieleni (szczególnie na bezleśnych agrocenozach);
- zachowanie drobnych zbiorników wodnych;
- ograniczenie zainwestowania uwzględniając w szczególności ochronę cennych siedlisk.

3. Elementy kształtujące system przyrodniczy

Kształtowanie systemu przyrodniczego dotyczyć powinno optymalnych rozwiązań w ramach obszarów o dużej bioróżnorodności poprzez tworzenie spójnego systemu ekologicznego zapewniającego prawidłowe funkcjonowanie środowiska. Kształtowanie systemu przyrodniczego powinno uwzględniać dwa powiązane ze sobą cele:

- utrzymanie bądź kształtowanie pożądanego systemu środowiska przyrodniczego zapewniającego prawidłowe funkcjonowanie przyrody na omawianym obszarze;
- utrzymanie bądź kształtowanie pożądanego stanu środowiska przyrodniczego z punktu widzenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja ww. celów powinna uwzględniać:

- kształtowanie mozaikowego charakteru użytkowania terenu poprzez zwiększenie lesistości, przy równoczesnym zachowaniu w dotychczasowego użytkowania użytków zielonych, zachowanie oczek wodnych i innych drobnych zbiorników wraz z zielenią otaczającą;
- zachowanie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych stanowiących lokalne łączniki ekologiczne;
- w przypadku terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, ustalanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej;
- zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami);
- na terenach zabudowy kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej (priorytet dla zabudowy położonej w obszarach dolinnych).

Należy trzymać się zasady, że tereny tworzące system ekologiczny gminy powinny być zwarte przestrzennie, powiązane bez barier z analogicznymi terenami w systemie i nawiązujące do sieci ekologicznej wyższego rzędu.

4. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Na obszarze opracowania znajdują się strefy ochrony archeologicznej „W”, dla których należy ustalić ochronę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Teren zajmowany przez stanowiska archeologiczne, objęty strefą „W” może być dostępny dla celów inwestycyjnych pod warunkiem przeprowadzenia niezbędnego zakresu badań archeologicznych zapewniających odpowiednie warunki ochrony konserwatorskiej.

5. Ocena przydatności terenów dla budownictwa

Oceniając przydatność terenów dla budownictwa przeanalizowano budowę geologiczną warstwy przypowierzchniowej, rzeźbę, głębokość występowania wody gruntowej, warunki

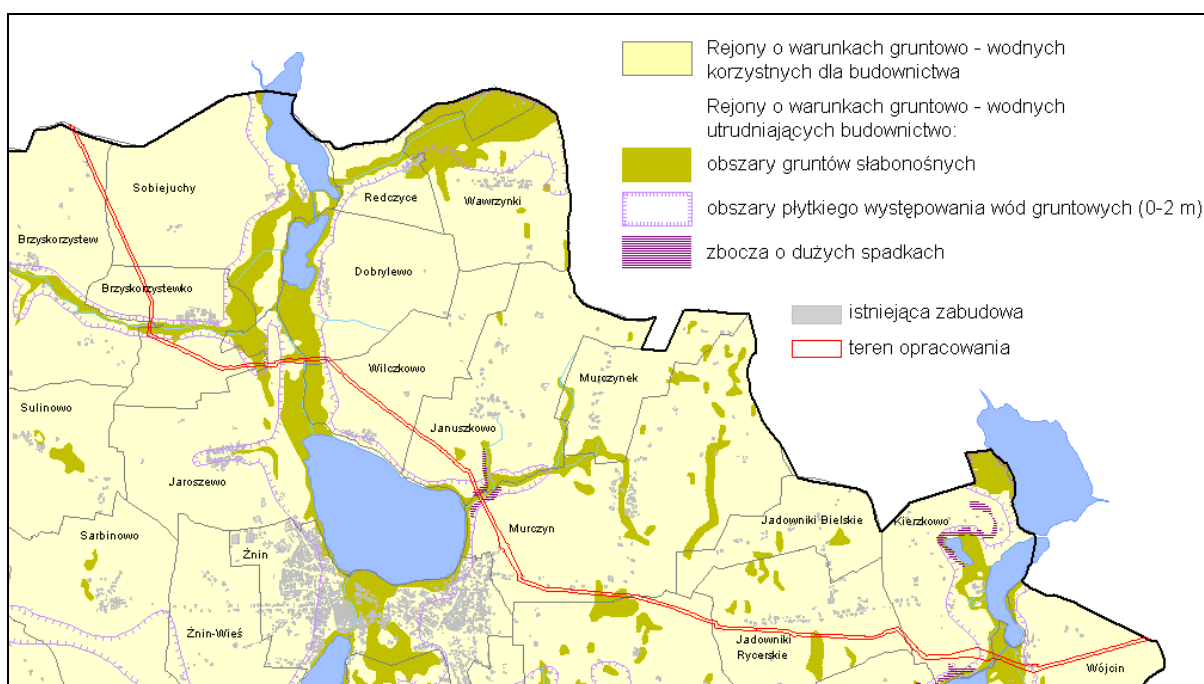
glebowe, pokrycie szatą roślinną, warunki topoklimatyczne, a także dotychczasowe zainwestowanie terenu.

5.1. Warunki gruntowo - wodne

Na podstawie rozmieszczenia osadów o różnych własnościach fizyko – mechanicznych, rzeźby powierzchni terenu oraz głębokości występowania zwierciadła wody gruntowej wyodrębniono dwa główne typy rejonów.

Rejony o warunkach korzystnych dla budownictwa, to tereny gruntów spoistych zwartych, półzwartych i twardoplastycznych, gruntów sypkich średnio zagęszczonych i zagęszczonych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a wody gruntowe zalegają poniżej 2 m. Są to głównie obszary wysoczyzn zbudowanych z glin zwałowych, lokalnie przykrytych piaskami lodowcowymi i eluwiami polodowcowych, obszary terasów kemowych zbudowanych z osadów piaszczysto – pyłowych oraz piaski sandrowe. Rejony o warunkach korzystnych dla budownictwa stanowią większość.

14. Ocena warunków gruntowo – wodnych dla budownictwa

Rejony o warunkach utrudniających budownictwo związane są z płytkim występowaniem wód gruntowych, gruntami słabonośnymi. Obszary płytkiego występowania wód gruntowych (0-2m), to głównie doliny rynnowe jezior, doliny mniejszych cieków drenujących wysoczyznę, zagłębienia bezodpływowe na wysoczyźnie. Obszary te charakteryzują się wahaniem zwierciadła wód gruntowych, które zależą od warunków atmosferycznych w ciągu roku. Są one niekorzystne dla posadowienia trwałych obiektów.

Obszary gruntów słabonośnych (grunty organiczne, grunty spoiste plastyczne i miękoplastyczne oraz grunty sypkie luźne), to głównie misy wytopiskowe jezior, zagłębienia bezodpływowe na wysoczyźnie, miejscami doliny cieków drenujących wysoczyznę. Grunty

słabonośne to zwykle, torfy, piaski i mułki jeziorne, piaski i torfy den dolinnych, namuły i inne grunty spoiste, plastyczne i miękkoplastyczne. Obszary te nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budowli ciężkich ze względu na osiadanie fundamentów (często nierównomierne).

5.2. Warunki klimatu lokalnego

Na charakter klimatu lokalnego wpływa między innymi rzeźba terenu, sposób jego użytkowana, obecność wód, charakter szaty roślinnej.

Niekorzystne dla budownictwa są tereny dolinne, podmokłe, zacienione. Są to miejsca gromadzenia i przemieszczania się mas chłodnego powietrza, ze skłonnością do mgieł i inwersji temperatur.

Najkorzystniejsze natomiast są tereny wyniesione, o wyrównanych warunkach termicznych, małej wilgotności i korzystnej wymianie powietrza. Elementem pozytywnym jest sąsiedztwo terenów leśnych.

5.3. Ograniczenia rozwoju przestrzennego wynikające z istniejącego stanu zagospodarowania i użytkowania terenu

Linie elektroenergetyczne - w granicach opracowania przez obręby Kierzkowo i Wójcin przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV.

- Wyznaczając tereny pod zabudowę należy zachować odległości zapewniające zachowanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.
- Wartość dopuszczalna składowej elektrycznej przy częstotliwości do 50Hz dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi 10 kV/m, natomiast dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową 1 kV/m.

Gazociągi - przez teren opracowania przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. z 2013 r. poz. 640), dla ww. gazociągów obowiązują strefy kontrolowane o maksymalnej szerokości 70 m (w zależności od ciśnienia nominalnego), których linie środkowe pokrywają się z osią gazociągu.

- W strefach kontrolowanych nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania.
- W strefach kontrolowanych nie mogą też rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie i 3,0 m od gazociągów o średnicy większej niż DN 300, licząc od osi gazociągu do pni drzew.
- Wszelkie prace w strefach kontrolowanych mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej.

Należy dodać, że ww. gazociąg będzie funkcjonował do czasu wybudowania nowego. Strefy kontrolowane dla nowopowstających gazociągów są znacznie mniejsze.

Rurociąg naftowy o średnicy 273 mm przecina teren opracowania.

- Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. (tj. Dz.U. z 2014 r. poz. 1853 z późn. zm) w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie dla rurociągu przesyłowego dalekosiężnego o średnicy nominalnej do 400 mm minimalna szerokość strefy bezpieczeństwa powinna wynosić 12 m, której środek stanowi oś rurociągu.
- Wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzenie stałych składów i magazynów oraz zalesiania. Za zgodą właściciela rurociągu przesyłowego dalekosiężnego dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa usytuowanie innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu. Na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości, co najmniej 5 m od rurociągu przesyłowego dalekosiężnego.

Kabel światłowodowy przebiegający równoległe z rurociągiem naftowym.

- Od strony przebiegu kabla strefę bezpieczeństwa należy poszerzyć o 1m.

6. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W granicach opracowania przeważającą część terenu stanowią grunty rolne. Przeważają grunty orne. Są to w większości dobre gleby, w tym II i III klasy. Dobre gleby, to jeden z czynników rozwoju rolnictwa tj. upraw, hodowli, przetwórstwa rolno – spożywczego, a także usług związanych z obsługą rolnictwa. Znaczącą rolę w kształtowaniu struktury funkcjonalno przestrzennej odgrywają lasy oraz inne zadrzewienia i zakrzewienia, które na terenie gminy stanowią zaledwie 6 %, a w granicach opracowania występuje dwa niewielkie fragmenty w obrębie Kierzkowo. Poza funkcją gospodarczą pełnią funkcje ekologiczne zapewniające stabilizację obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją, wpływają na kształtowanie klimatu, oraz na stan powietrza atmosferycznego. Lasy i pozostała zieleń pełnią też funkcję społeczną poprzez kształtowanie korzystnych warunków zdrowotnych, rekreacyjnych, a także edukacyjnych. Łącznie z wodami oraz obiektami. Czynnikiem niekorzystnym w strukturze użytkowania gruntów są rozległe bezleśne agrocenozy.

W rejonach o małej lesistości szczególną rolę odgrywają zbiorowiska nieleśne. W krajobrazie rolniczym występują one jako zadrzewienia śródpolne tworzące kępy lub pasy wśród pól, wzdłuż brzegów pól i użytków zielonych, zadrzewienia wokół zabudowań, zadrzewienia nadwodne - wzdłuż cieków i zbiorników wodnych. Pełnią one między innymi funkcję mikroklimatyczną i biocenotyczną (obie bardzo istotne dla produkcji rolniczej). Rola w

tworzeniu warunków mikroklimatycznych polega na: hamowaniu prędkości wiatru i ograniczaniu erozji wietrznej, ograniczaniu strat wody wskutek parowania, zwiększeniu wilgotności powietrza w warstwie przygruntowej, ograniczeniu spływu powierzchniowego, a tym samym erozji wodnej, zwolnieniu tempa topnienia śniegu wiosną, zmniejszeniu dobowych amplitud temperatury powietrza, również częstości występowania przymrozków wiosną, podwyższeniu temperatury gleby do głębokości 20 cm. Rola biocenotyczna polega na tworzeniu warunków dla bytowania różnych gatunków fauny biorących udział w obiegu materii.

Grunty rolne i leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1161). Ich ochrona polega na ograniczaniu przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne. Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej. Przeznaczenia gruntów rolnych klas: I-III i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego zgody właściwych organów, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Określa się zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

- Zachowanie istniejących kompleksów leśnych, gdzie gospodarka leśna powinna być prowadzona zgodnie z planami urządzenia lasów.
- Zalesianie nieużytków i gruntów najslabszych z pewnymi wyjątkami.
W dotychczasowym użytkowaniu powinny pozostać siedliska cenne pod względem przyrodniczym między innymi półnaturalne łąki, torfowiska, bagna, trzcinowiska, murawy kserotermiczne itp.
- Należy chronić przed zmianą użytkowania grunty rolne o korzystnych i średnich warunkach dla rozwoju produkcji rolniczej stanowiących podstawową bazę dla funkcjonowania rolnictwa.
- Ochrona przed zmianą przeznaczenia na grunty orne użytków zielonych, zwłaszcza łąk - wskazane użytkowanie ekstensywne.
- Zachowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych, remiz oraz pojedynczych drzew. Zadrzewienia śródpolne przeciwdziałają erozji wodnej i wietrznej. Jedną z bardzo istotnych funkcji lasu i zadrzewień śródpolnych jest ochrona różnorodności biologicznej. Są to miejsca życia i przebywania wielu gatunków roślin i zwierząt. Stanowią ostoję dla wielu gatunków owadów, ptaków i ssaków, które są naszymi sprzymierzeńcami w walce ze szkodnikami upraw. Ponadto owady uczestniczą w zapyłaniu roślin uprawnych. W przypadku realizacji zadrzewień nie bez znaczenia jest dobór gatunków. Najlepsze są gatunki rodzime, drzewa i krzewy nektarodajne oraz o owocach stanowiących pokarm dla ptaków.

- Kształtowanie strefy ekotonowej składającej się z podstref: drzewiastej, krzewiasto - drzewiastej i krzewiastej - przy zakładaniu strefy ekotonowej wskazane jest wykorzystanie samosiewów oraz innych naturalnych elementów, w tym starych drzew owocowych.

7. Ochrona wód

Ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywanie ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej.

Cele środowiskowe przyjęte dla JCWP rzecznych to dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. Cele środowiskowe dla JCWPd, to dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy. Cele te można osiągnąć poprzez zapobieganie lub ograniczanie zanieczyszczeń oraz zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem tych wód.

Określa się następujące zasady ochrony wód.

- W granicach opracowania znajduje się zabudowa zagrodowa w miejscowości Wójcin oraz wyznaczony w obowiązującym miejscowym planie teren zabudowy zagrodowej w miejscowości Brzyskorzystew, a także teren w granicach wyznaczonej w studium zwartej struktury funkcjonalno - przestrzennej w Murzynie. Wymienione miejscowości nie są skanalizowane. Należy dążyć do rozwiązania gospodarki ściekowej poprzez zbiorczą sieć kanalizacyjną względnie, gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, przyjąć indywidualne rozwiązania.
- W przypadku funkcji rolniczej źródła zanieczyszczeń to niewłaściwe stosowanie nawozów, środków ochrony roślin, hodowla. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. został przyjęty „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Program ten jest wdrażany na terenie całego kraju. Spływom powierzchniowym z pól można zapobiegać poprzez kształtowanie stref buforowych w sąsiedztwie wód otwartych. Należy zachować istniejącą zieleń oraz wprowadzać nową.
- Zachowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych, remiz oraz pojedynczych drzew. Zieleń sprzyja również retencjonowaniu wód opadowych.
- Zwiększanie lesistości poprzez zalesianie nieużytków oraz gruntów o małej przydatności rolniczej.
- Rozważyć możliwość zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie działek. Nacisk na lokalne retencjonowanie wód opadowych kładzie Program wodno – środowiskowy kraju (aktualizacja - W-wa 2016 r.), wskazując na znaczącą rolę prawa miejscowego dopuszczającego zatrzymanie wody opadowej w miejscu wystąpienia opadu lub w jego okolicy.

- Fragment terenu opracowania znajduje się w granicach obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Na terenach tych nie należy lokalizować zabudowy. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (1%, 10%) obowiązują zakazy zawarte w Art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne. Właściwy organ Wód Polskich może w drodze decyzji, zwolnić od tych zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

8. Ochrona powietrza

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości. Gmina uchwałą Nr XIII/132/2015 Rady Miejskie w Żninie z dnia 25 listopada 2015 r. przyjęła do realizacji Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żnin. Główne cele strategiczne wyznaczone w cytowanym dokumencie to: redukcja emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcja zużycia energii finalnej w wyniku zwiększenia efektywności energetycznej, redukcja zanieczyszczeń powietrza.

Określa się zasady ochrony powietrza atmosferycznego.

- Do celów grzewczych należy stosować paliwa niskoemisyjne (gaz, energia elektryczna, energia odnawialna) oraz stosowanie kotłów na paliwo stałe o wysokiej sprawności. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (art. 96) Sejmik województwa Kujawsko – Pomorskiego przyjął uchwałę Nr VIII/136/19 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
- Zachowanie istniejącej zieleni, zwiększanie lesistości, wprowadzanie zieleni towarzyszącej zabudowie, zieleni urządzonej, zieleni śródpolnej. Ponieważ w granicach opracowania duży udział mają gleby wysokich klas bonitacyjnych znaczącą rolę może odegrać zieleń śródpolna. Na fragmentach gruntów najłagodniejszych wprowadzać nasadzenia w postaci drzew i krzewów. Zieleń wpływa na stan jakości powietrza głównie poprzez pochłanianie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.
- Lokalizowanie ciągów komunikacyjnych i obiektów kubaturowych w sposób umożliwiający przewietrzanie terenów zabudowanych. Elementem korzystnym będą ciągi komunikacyjne sytuowane zgodnie z przeważającym kierunkiem wiatrów, oraz niezbyt zwarta zabudowa umożliwiająca swobodne przemieszczanie się mas powietrza.

9. Zasady lokalizacji gazociągu wysokiego ciśnienia

Niniejsze opracowanie ekofizjograficzne sporządzono na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którego celem jest wyznaczenie korytarza do budowy gazociągu wysokiego ciśnienia. Ponieważ jest to inwestycja zlokalizowana pod powierzchnią ziemi (poza niezbędnymi obiektami kubaturowymi), będzie możliwość użytkowania tego

terenu zgodnie z przeznaczeniem wyznaczonym w miejscowym planie. Dlatego też w poprzednich rozdziałach dokonano oceny przydatności środowiska dla różnych form zagospodarowania i użytkowania terenu oraz ochrony środowiska. W niniejszym rozdziale odniesiono się tylko do gazociągu określając zasady realizacji i eksploatacji mając na uwadze jak najmniejszą ingerencję w środowisko. Problemowe odcinki pokazano na podkładach geodezyjnych w skali 1:10000.

W przypadku gazociągu zarówno etap budowy jak eksploatacji ma wpływ na środowisko, przy czym pierwszy z nich jest zdecydowanie większy.⁵

Oddziaływania wiążą się z usunięciem z pasa montażowego roślinności, zdjęciem urodzajnej warstwy gleby, wykonaniem wykopu i możliwym obniżaniem poziomu wód gruntowych. Po zakończeniu prac montażowych i rekultywacyjnych pas montażowy przywracany jest do poprzedniego użytkowania z ograniczeniami w wyznaczonej strefie kontrolowanej. W całym pasie montażowym poszczególne elementy środowiska przyrodniczego ulegną pewnym zakłóceniom, lecz nie muszą to być zmiany nieodwracalne.

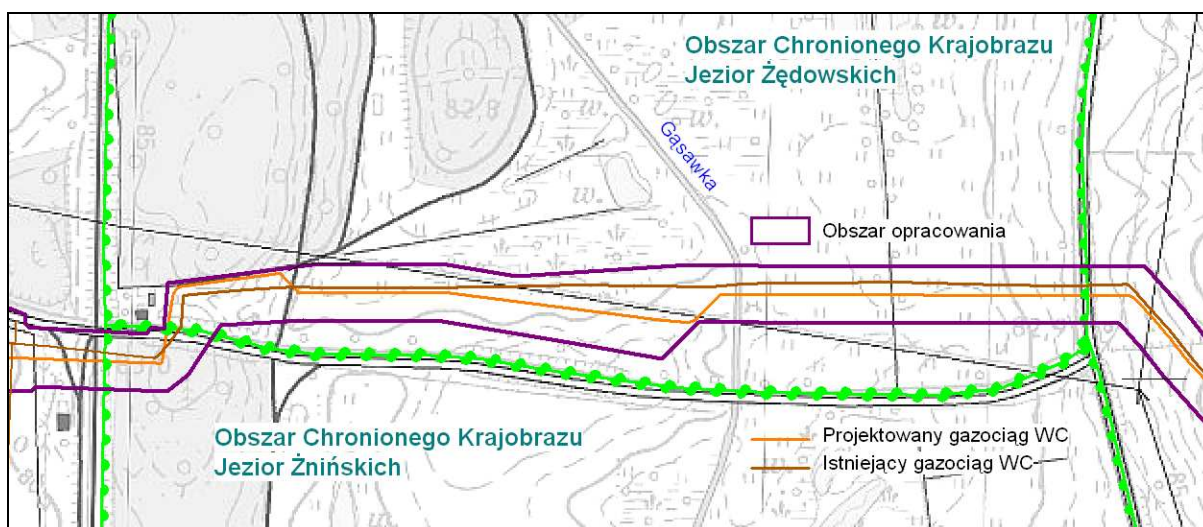
- Przed rozpoczęciem realizacji wyznaczyć pas montażowy, place postojowe i magazynowe w pobliżu dróg dojazdowych, aby zminimalizować stopień zniszczeń.
- Na omawianym terenie przeważają grunty rolne, w tym znaczną część stanowią gleby wysokich klas bonitacyjnych. Wskutek przemieszczania urodzajnej warstwy glebowej dochodzi do zaburzenia poziomów glebowych. Wskazane jest zdjęcie urodzajnej warstwy, zabezpieczenie przed zmieszaniem z ziemią z wykopu, a po zakończeniu prac montażowych odtworzyć warstwę urodzajną gleby w celu samoistnej odbudowy siedlisk i użytkowania ich w dotychczasowej formie. Należy unikać zastępowania gruntów przepuszczalnych nieprzepuszczalnymi, aby nie zaburzyć dotychczasowej przepuszczalności gleb.
- Pod ciężarem pracującego sprzętu może dojść do zagęszczenia gleby, co jest zjawiskiem niekorzystnym z uwagi na utrudnione uwilgotnienie oraz migracji tlenu. W miarę możliwości wskazane jest zminimalizowanie użycia ciężkiego sprzętu.
- Podczas prac może dochodzić do wycieku płynów. Najbardziej podatne na zanieczyszczenia są płytkie wody gruntowe. Problem dotyczy terenów dolinnych, a w szczególności fragmentu rynny pomiędzy jeziorami: Kierzkowskie i Ostrowieckim. Ten fragment terenu leży w granicach Zbiornika międzymorenowego Inowrocław – Dąbrowa (GZWP 142). Jest to GZWP czwartorzędowy, który wymaga ochrony. Należy dodać, że jest to również obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. Wskazane jest wykonywanie prac w czasie, gdy teren nie jest zalany.

⁵ M. Roge-Wisniewska. Wpływ rurociągów na środowisko przyrodnicze. Przykład gazociągu Jamal – Europa Zachodnia. Warszawa 2004 r.

- Przy przekraczaniu cieków może dojść do naruszenia osadów dennych, a tym samym tworzenia się zawiesiny pogarszającej warunki tlenowe oraz parametry fizyko-chemiczne wody. Należy zatem rozważyć zastosowanie metody bezwykopowej.
- Realizacja inwestycji będzie wiązała się z usunięciem roślinności w pasie montażowym. Na omawianym terenie dotyczy do głównie użytków zielonych. Po zakończeniu prac montażowych należy odtworzyć warstwę glebową i wprowadzić roślinność.
- Hałas spowodowany pracującym sprzętem oraz obecność ludzi płoszą zwierzęta. Wskazane jest prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków. Okres ten jest jednak dość długi i w przypadku większości gatunków trwa od 1 marca do 15 października. Jeśli w tym okresie będą prowadzone prace, to należy sprawdzić, czy kolidujące drzewa czy krzewy lub zarośla nie są zasiedlone przez ptaki.
- Fragmenty terenu opracowania znajdują się w granicach przyrodniczych obszarów chronionych. Są to: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Ostoja Barcińsko-Gąsawska” oraz obszary chronionego krajobrazu: „Jezior Żnińskich” i „Jezior Żędowskich”.
- Najcenniejsze siedliska w granicach Ostoi Barcińsko – Gąsawskiej występują poza obszarem opracowania. Nie mniej jednak wskazane jest zawężenie pasa montażowego do niezbędnego minimum i rozważenie wykonanie przejścia pod ciekami łączącym jeziora: Kierzkowskie i Ostrowieckie metodą bewykopową. Po zakończeniu prac montażowych należy odtworzyć warstwę glebową w celu samoistnej odbudowy siedlisk i użytkowania ich w dotychczasowej formie.
- Dla ww. obszarów chronionego krajobrazu w uchwałach powołujących wprowadzono zakazy między innymi zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, co może mieć miejsce podczas robót. Wskazane jest zawężenie pasa montażowego do niezbędnego minimum i rozważenie wykonanie przejścia pod rzeką Gąsawką metodą bezwykopową.
- Jeśli w miejscowym planie ochroną zostaną objęte strefy ochrony archeologicznej „W”, to wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi.
- Trasa inwestycji przebiega na ogół z dala od terenów zurbanizowanych. Tylko niektóre jej fragmenty znajdują się w pobliżu zabudowy istniejącej lub planowanej. Zabudowa istniejąca znajduje się w miejscowościach Wójcin i Brzyskorzystew. Natomiast w Murczyniu w granicach opracowania znalazły się fragmenty zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej wyznaczonej w studium, gdzie może pojawić się zabudowa. Ma to istotne znaczenie dla przebiegu gazociągu i wyznaczaniu strefy kontrolowanej.

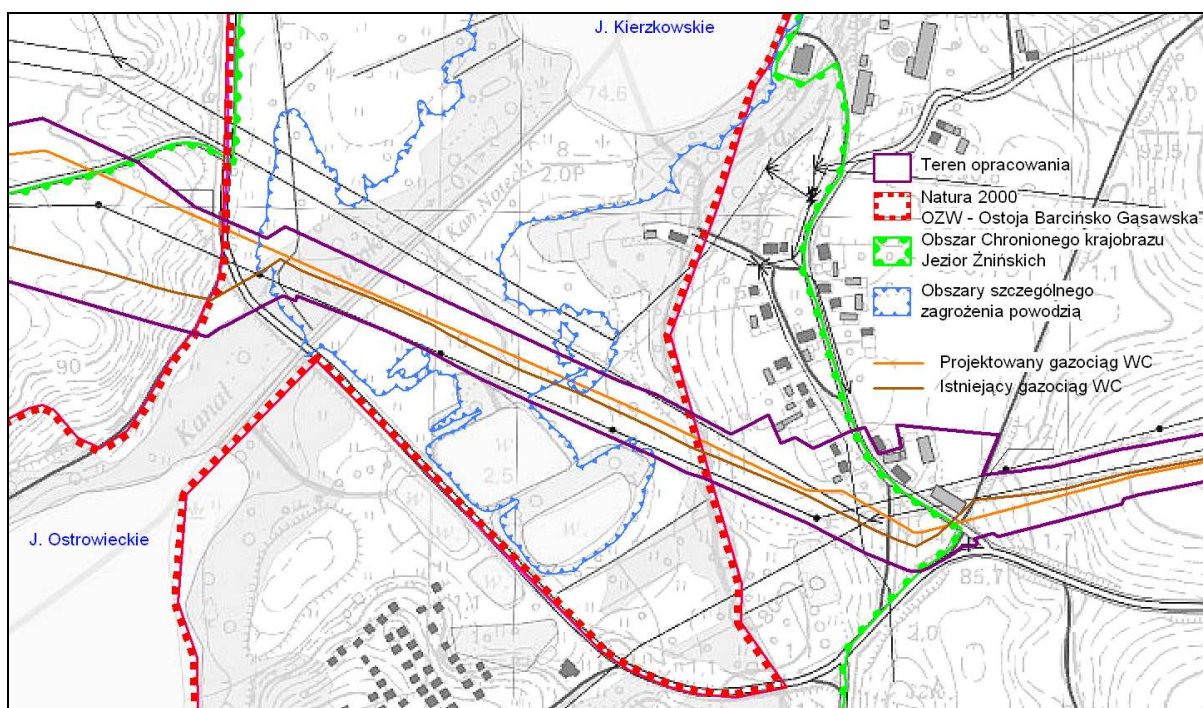
Problemowe odcinki pokazano na poniższych załącznikach graficznych, Dotyczą one w szczególności przyrodniczych obszarów chronionych oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz terenów zabudowy istniejącej i planowanej w pobliżu planowanego przebiegu gazociągu.

15. Odcinek Jaroszewo - Dobrylewo

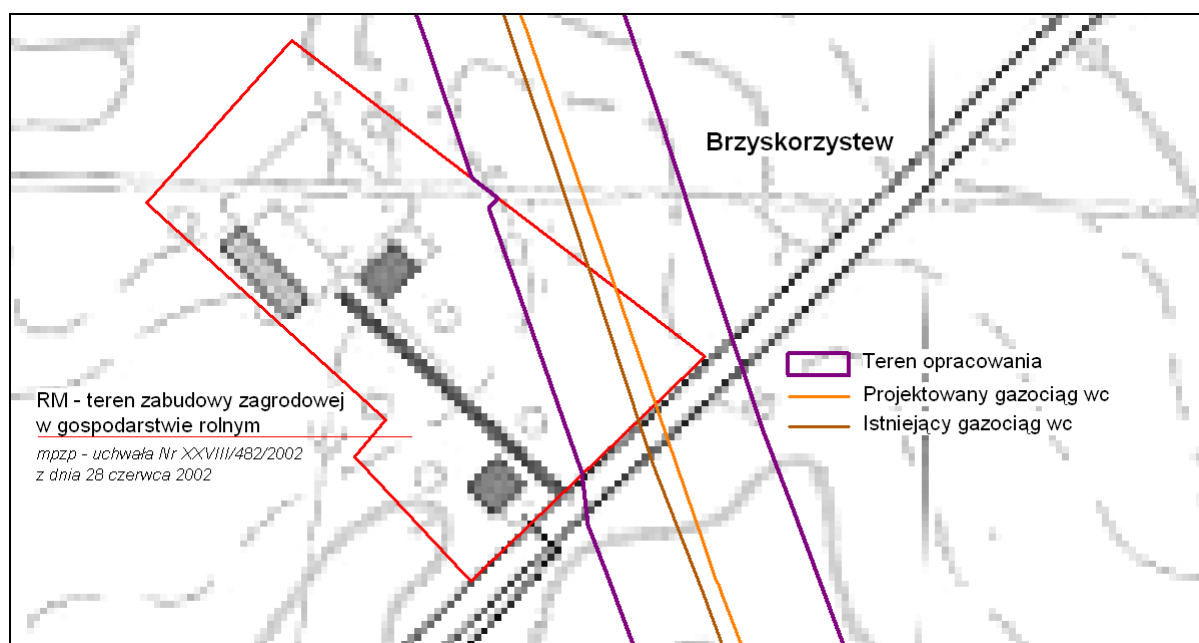
Planowany gazociąg przebiega przez obszary chronionego krajobrazu. Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, na zachód od Gąsawki znajduje się 80 m planowanego gazociągu, natomiast na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich znajduje się 860 m planowanego gazociągu. Gazociąg przebiega przez grunty rolne oraz przez rzekę Gąsawkę.

16. Odcinek Kierzkowo – Wójcin.

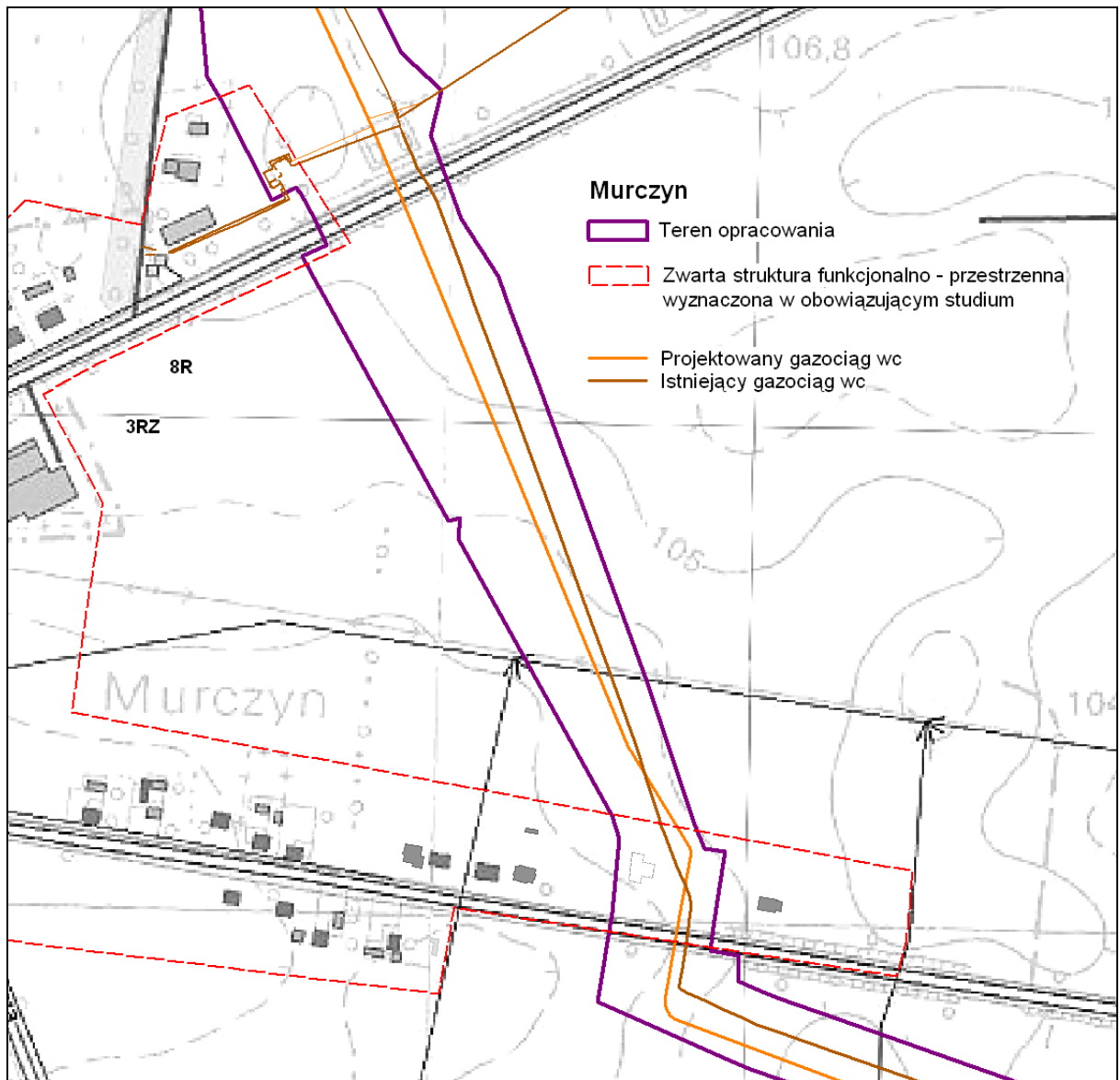
Planowany gazociąg przebiega przez Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich na odcinku 950 m oraz przez obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Barcińsko-Gąsawska na odcinku 525 m. Wymaga przejścia przez ciek łączący jeziora: Kierzkowskie i Ostrowieckie. Przebiega również przez obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Po stronie północnej gazociągu znajduje się zabudowa wsi Wójcin.

17.Brzyskorzystew

Na zachód od planowanego przebiegu gazociągu znajduje się zabudowa zagrodowa w gospodarstwie rolnym. Ponadto gazociąg przecina teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwie rolnym wyznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałą Nr XXVIII/482/2002 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 28 czerwca 2002 r. Na tym fragmencie nie ma zabudowy.

18. Murczyn

W granicach opracowania znalazły się fragmenty wyznaczonej w studium struktury funkcjonalno – przestrzennej, przy czym przy przejściu projektowanego gazociągu przez drogę powiatową nr 2337, gazociąg przecina również wyznaczoną zwartą strukturę. Jest to teren jeszcze nie zabudowany.

PODSUMOWANIE

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe wykonano dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 300 relacji Latkowo – Wrzosey na terenie gminy Żnin.

Dokument poza informacjami formalnymi zawiera dwie zasadnicze części dotyczące stanu i funkcjonowania środowiska oraz struktury funkcjonalno - przestrzennej i warunków zagospodarowania.

Ponieważ gazociąg jest inwestycją zlokalizowaną pod powierzchnią ziemi (poza niezbędnymi obiektami kubaturowymi), będzie możliwość użytkowania tego terenu zgodnie z przeznaczeniem wyznaczonym w miejscowym planie. Dlatego też dokonano oceny przydatności środowiska dla różnych form zagospodarowania i użytkowania terenu oraz ochrony środowiska.

Stan oraz funkcjonowanie środowiska – rozdział I zawiera informacje dotyczące charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Biorąc pod uwagę szersze tło przyrodnicze wskazano również powiązania obszaru opracowania z otoczeniem, a w szczególności: położenie na tle przyrodniczych obszarów chronionych, w układzie zlewni hydrograficznych oraz struktur hydrogeologicznych. Określono również zagrożenia środowiska. Odniesiono się także do obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których części znalazły się w obszarze opracowania oraz do obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin. Wszystkie zagadnienia zostały przedstawione na załącznikach graficznych zawartych w poszczególnych podrozdziałach.

Struktura funkcjonalno - przestrzenna oraz warunki zagospodarowania – rozdział II zawiera informacje dotyczące sposobów wykorzystania przestrzeni w granicach obszarów objętych ochroną prawną, na których obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenu. Zaproponowano rozwiązania zmierzające do utworzenia spójnego systemu kształtującego system powiązań przyrodniczych uwzględniając dwa powiązane ze sobą cele tj. utrzymanie prawidłowego funkcjonowania przyrody oraz realizację potrzeb mieszkańców.

Oceniono przydatność terenów dla budownictwa biorąc pod uwagę warunki gruntowo – wodne oraz warunki klimatu lokalnego.

Wskazano ograniczenia rozwoju przestrzennego wynikające z istniejącego stanu zagospodarowania i użytkowania terenu. W tym zakresie uwzględniono infrastrukturalne obiekty liniowe (linie elektroenergetyczne, gazociągi, ropociąg naftowy, światłowód).

Biorąc pod uwagę występowanie na terenie opracowania gleb wysokich klas bonitacyjnych, także niski stopień lesistości określono zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Określono również zasady ochrony wód oraz powietrza atmosferycznego.

W przypadku gazociągu zarówno etap budowy jak eksploatacji ma wpływ na środowisko, przy czym pierwszy z nich jest zdecydowanie większy. Określając zasady ochrony środowiska brano ten fakt pod uwagę. Gazociąg w większości przebiega przez grunty rolne, a problemowe odcinki dotyczą przyrodniczych obszarów chronionych, obszarów zagrożonych powodzią oraz sąsiedztwa terenów zainwestowanych. Problemowe odcinki na trasie gazociągu pokazano na załącznikach graficznych sporządzonych na mapach w skali 1:10000.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano częściowo Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe (aktualizacja 2018) wykonane dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin.

Załączniki graficzne

1. Położenie
2. Rzeźba terenu
3. Geologia
4. Gleby
5. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)
6. Wody podziemne
7. Położenie na tle GZWP)
8. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi
9. Ostoja Barcińsko-Gąsawska
10. Położenie na tle przyrodniczych obszarów chronionych
11. Korytarze ekologiczne
12. Strefy ochrony archeologicznej „W”
13. Tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
14. Ocena warunków gruntowo – wodnych dla budownictwa
15. Odcinek Jaroszewo - Dobrylewo
16. Odcinek Kierzkowo - Wójcin
17. Brzyskorzystew
18. Murczyn

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Wykorzystane materiały

- Mapa hydrograficzna 1:50000; Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne w Poznaniu.
- Mapa topograficzna gminy Żnin w skali 1 : 10000.
- Pazdro Z. Hydrogeologia ogólna. Wydawnictwo Geologiczne. Warszawa 1983.
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z dnia 6 grudnia 2016 r., poz. 1967)
- Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Żnin na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025,
- Strategia rozwoju gminy Żnin na lata 2015 – 2020,
- Plan rozwoju lokalnego Powiatu Żnińskiego na lata 2012 – 2022,
- Program rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016 – 2023,
- Sołowiej Daniela. Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań 1992.
- Szponar A. Fizjografia urbanistyczna. PWN, Warszawa 2003.
- Mapa glebowo – rolnicza w skali 1 : 25 000.
- Mapa topograficzna gminy Żnin w skali 1: 10000.
- Mapy hydrogeologiczne. PIG W-wa
- Raporty o stanie środowiska Województwa Kujawsko - Pomorskiego.
- Szczegółowa mapa geologiczna Polskie w skali 1:50000 (ark. Łabiszyn, Gąsawa, Rogowo, Żnin). PIG W-wa.
- Bank Danych Lokalnych GUS.
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żnin.2015.

Podstawowe przepisy prawne

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r., poz. 914).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r., poz. 2183).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r., poz. 1408).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019, poz. 1939).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz.U. z 2013, poz. 640).
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 1454 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2018, poz.1614.).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018, poz. 2268 z póź. zm).
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. 2018 poz. 2067 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2019 r. poz. 701. z późn. zm).

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 1396 z póź. zm.).
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2018, poz. 1945 z późn. zm).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 2081).
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U. z 2018, poz. 1152, z póź. zm.).